

ข้อมูลพื้นฐานของจังหวัดขอนแก่น
ข้อมูลปรับปรุง ณ วันที่ 31 สิงหาคม 2569

1. ข้อมูลด้านการเกษตรของจังหวัด

1.1 จังหวัดขอนแก่นมีพื้นที่ทั้งหมด 6.8 ล้านไร่

พื้นที่การเกษตร 4,220,947 ไร่ (62.18%) นาข้าว 2,516,874 ไร่ (59.62%) พืชไร่ 1,147,548 ไร่ (27.19%) พืชสวน 234,625 ไร่ (5.56%) พื้นที่ทางการเกษตรอื่นๆ 321,900 ไร่ (7.63%)

พื้นที่นอกการเกษตร 1,341,740 ไร่ (19.77%)

พื้นที่ป่าไม้ 742,018 ไร่ (10.93%)

พื้นที่ชลประทาน 483,552 ไร่ (7.12%)

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดขอนแก่น 8 มกราคม 2569

ข้อมูลด้านที่ดินเพื่อเกษตรกรรมในเขตปฏิรูปที่ดิน ดำเนินการจัดที่ดินแล้ว 65,001 ราย จำนวน 82,720 แปลง 734,995 ไร่ (ไม่รวมจัดนอกเขตและเพิกถอน)

ที่มา : สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดขอนแก่น

พื้นที่ปลูกยางพาราจังหวัดขอนแก่น ทั้งหมด 57,359.79 ไร่ (เกษตรกรทั้งหมด 5,018 ราย) เปิดกรีด 53,805.23 ไร่ ยังไม่เปิดกรีด 3,554.62 ไร่ (ข้อมูลจากการขึ้นทะเบียนเกษตรกรชาวสวนยาง ณ สิงหาคม 2569) ราคา ณ วันที่ 28 สิงหาคม 2569 น้ำยางสด 77.70 บาท/กิโลกรัม ยางก้อนถ้วย (DRC 100%) 70.95 บาท/กิโลกรัม ยางก้อนถ้วย (DRC 70%) 49.67 บาท/กิโลกรัม ยางแผ่นดิบคุณภาพดี (ความชื้นไม่เกิน 3%) 83.00 บาท/กิโลกรัม และยางแผ่นรมควันชั้น 3 (ไม่อัดก้อน) 85.50 บาท/กิโลกรัม

ที่มา การยางแห่งประเทศไทยจังหวัดขอนแก่น (ข้อมูล ณ วันที่ 28 สิงหาคม 2569)

1.2 สถานการณ์ด้านทรัพยากรการผลิตและแนวโน้ม

1) ปริมาณน้ำภาพรวมจังหวัด.....1,249.81.....ล้าน ลบ.ม. (แหล่งเก็บกักน้ำที่พัฒนาแล้ว)

ข้อมูล ณ วันที่ 20 กรกฎาคม 2569

2) ความต้องการใช้น้ำของจังหวัดจำแนก 4 ด้าน (ประเมินความต้องการใช้น้ำทั้งฤดูฝนและฤดูแล้ง)

- อุปโภคบริโภค.....68.38.....ล้าน ลบ.ม.

- ระบบนิเวศ.....182.50.....ล้าน ลบ.ม.

- เกษตรกรรม.....1,155.07.....ล้าน ลบ.ม.

- ในเขตชลประทาน.....1,542.00.....ล้าน ลบ.ม.

- นอกเขตชลประทาน.....2,201.00.....ล้าน ลบ.ม.

- อุตสาหกรรม.....136.05.....ล้าน ลบ.ม.

รวมความต้องการใช้น้ำในเขตชลประทานและนอกเขตชลประทาน 3,743 ล้าน ลบ.ม.

ที่มา : โครงการชลประทานขอนแก่น

รายงานสรุปสถานการณ์น้ำประจำวันที 3 กันยายน 2569 ดังนี้

-> ปริมาณน้ำอ่างฯ ขนาดกลางจำนวน 14 แห่งรวมทั้งหมด 106.051 ล้าน.ลบ.ม. ณ วันที่ 3 ก.ย. 69 ปริมาณน้ำรวม 37.793 ล้าน ลบ.ม. คิดเป็น 35.64% (วันที่ 3 ก.ย. 68 ปริมาณน้ำรวม 93.871 ล้าน ลบ.ม. คิดเป็น 88.51%)

-> อ่างฯ ขนาดใหญ่ มีจำนวน 1 แห่ง (ความจุ 2,431.30 ล้าน ลบ.ม.) วันที่ 3 ก.ย. 69 ปริมาณน้ำ 872.93 ล้าน ลบ.ม. คิดเป็น 35.90% ไหลลง 2.72 ล้าน ลบ.ม. ระบาย 3.71 ล้าน ลบ.ม. (วันที่ 3 ก.ย. 68 ปริมาณน้ำ 1,100.95 ล้าน ลบ.ม. คิดเป็น 45.28%)

-> สภาพน้ำท่าในแม่น้ำชีตอนบน วันที่ 3 ก.ย. 69 เชื่อนระบายน้ำชนบท (ความจุ 16.000 ล้าน ลบ.ม.) ปริมาณน้ำ 13.288 ล้าน ลบ.ม. คิดเป็น 83.05% , สถานีศูนย์อุทก ฯ สถานีศูนย์อุทก ฯ E.23 คงที่จากเมื่อวาน 0.69 ม. ระดับน้ำต่ำกว่าตลิ่ง 4.95 ม. , E.9 ลดลงจากเมื่อวาน 0.03 ม. ระดับน้ำต่ำกว่าตลิ่ง 9.00 ม

ที่มา: โครงการชลประทานขอนแก่น (ข้อมูล ณ วันที่ 3 กันยายน 2569)

3) ศูนย์ปฏิบัติการฝนหลวงภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีแผนตั้งหน่วยตัดแปรสภาพอากาศจังหวัดอุดรธานี สนามบินกองบิน 23 อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี โดยมีเครื่องบินกรมฝนหลวงการบินเกษตรขนาดกลาง จำนวน 2 ลำ ตั้งแต่วันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2568 เป็นต้นไป เพื่อปฏิบัติการตัดแปรสภาพอากาศ บรรเทาปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM2.5) เกินเกณฑ์มาตรฐาน ซึ่งมีผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ รวมทั้งจังหวัดขอนแก่น ส่วนความต้องการน้ำปัจจุบัน ยังไม่มีผู้ขอรับบริการฝนหลวงในเขตพื้นที่จังหวัดขอนแก่น

ที่มา: ศูนย์ปฏิบัติการฝนหลวงภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ข้อมูล ณ วันที่ 21 กค. 69

4) การใช้ประโยชน์และความเหมาะสมของดินเพื่อการเพาะปลูก (Agri-Map analytic)

ทรัพยากรดินของจังหวัดขอนแก่นจะเป็นดินที่เป็นปัญหา ประกอบด้วย ปัญหาดินทราย ดินกรด ดินเค็ม ดินตื้น รายละเอียดดังตาราง สภาพปัญหาทรัพยากรดินจังหวัดขอนแก่น

ตาราง สภาพปัญหาทรัพยากรดินจังหวัดขอนแก่น

สัญลักษณ์แผนที่(กลุ่มชุดดิน)	คำอธิบาย	เนื้อที่ (ไร่)
20	ดินเค็มบก	341,419
52	ดินตื้นในพื้นที่ดอนถึงขั้นมาร์ลหรือก้อนปูน	15,231
48	ดินตื้นในพื้นที่ดอนถึงขั้นลูกรัง ก้อนกรวด หรือเศษหิน	37,783
47	ดินตื้นในพื้นที่ดอนถึงขั้นหินพื้น	13,482
25	ดินตื้นในพื้นที่ลุ่มมีการระบายน้ำเร็ว	28,000
41,44	ดินทรายจัดในพื้นที่ดอน	1,190,199
24	ดินทรายจัดในพื้นที่ลุ่ม	73,367
35,37,40,41,56	ดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำในพื้นที่ดอนที่เป็นกรด	2,608,958
36	ดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำในพื้นที่ดอนที่ไม่เป็นกรด	214,858
17,22	ดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำในพื้นที่ลุ่มที่เป็นกรด	401,259
15,18,7	ดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำในพื้นที่ลุ่มที่ไม่เป็นกรด	328,180
47C/RL,48C/RC	ดินที่มีหินโผล่	1,633
รวมทั้งหมด		5,254,369

พื้นที่ทำการเกษตรที่ไม่เหมาะสม... 1,405,512...ไร่ ประกอบด้วย(ชนิด).....ไร่(ชนิด).....ไร่ทรัพยากรดินและความเหมาะสมของดินเพื่อการเพาะปลูก (Agri-Map analytic) (สถานีพัฒนาที่ดินขอนแก่น) ทรัพยากรดินของจังหวัดขอนแก่นจะเป็นดินที่เป็นปัญหา ประกอบด้วย ปัญหาดินทราย ดินกรด ดินเค็ม ดินตื้น รายละเอียดดังตารางสภาพปัญหาทรัพยากรดินจังหวัดขอนแก่น

เขตความเหมาะสมสำหรับการปลูกพืชเศรษฐกิจในจังหวัดขอนแก่น

ความเหมาะสมของดินเพื่อการเพาะปลูก (Agri-Map analytic) จังหวัดขอนแก่น มีพื้นที่เขตความเหมาะสมสำหรับปลูกพืชเศรษฐกิจ 4 ชนิด ได้แก่ ข้าว อ้อย มันสำปะหลัง และ ยางพารา ดังนี้

เขตความเหมาะสมสำหรับปลูกข้าว มีพื้นที่ความเหมาะสมมาก (S1) มีเนื้อที่ประมาณ 161,386.31 ไร่ หรือร้อยละ 6.78 ของพื้นที่ปลูกข้าวในจังหวัดขอนแก่น มีพื้นที่ความเหมาะสมปานกลาง (S2) มีเนื้อที่ประมาณ 560,451.77 ไร่ หรือร้อยละ 23.54 ของพื้นที่ปลูกข้าวในจังหวัดขอนแก่น มีพื้นที่ความเหมาะสมน้อย (S3) มีเนื้อที่ประมาณ 1,357,467 ไร่ หรือร้อยละ 57.03 ของพื้นที่ปลูกข้าวในจังหวัดขอนแก่น และพื้นที่ที่ไม่มีความเหมาะสม (N) มีเนื้อที่ประมาณ 300,730.11 ไร่ หรือร้อยละ 12.64 ของพื้นที่ปลูกข้าวในจังหวัดขอนแก่น

เป็นพื้นที่สำหรับปลูกมันสำปะหลัง มีพื้นที่ความเหมาะสมมาก (S1) มีเนื้อที่ประมาณ 6,428.32 ไร่ หรือร้อยละ 1.31 ของพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง ในจังหวัดขอนแก่น มีความเหมาะสมปานกลาง (S2) มีเนื้อที่ประมาณ 433,887.92 ไร่ หรือร้อยละ 88.72 ของพื้นที่ปลูกมันสำปะหลังในจังหวัดขอนแก่น มีความเหมาะสมน้อย (S3) มีเนื้อที่ประมาณ 28,622.93 ไร่ หรือร้อยละ 5.85 ของพื้นที่ปลูกมันสำปะหลังในจังหวัดขอนแก่น และพื้นที่ที่ไม่มีความเหมาะสม (N) มีเนื้อที่ประมาณ 20,093.55 ไร่ หรือร้อยละ 4.11 ของพื้นที่ปลูกมันสำปะหลังในจังหวัดขอนแก่น

เป็นพื้นที่สำหรับปลูกยางพารา มีความเหมาะสมมาก (S1) มีเนื้อที่ประมาณ 129 ไร่ หรือร้อยละ 0.16 ของพื้นที่ปลูกยางพาราในจังหวัดขอนแก่น มีความเหมาะสมปานกลาง (S2) มีเนื้อที่ประมาณ 58,710 ไร่ หรือร้อยละ 76.20 ของพื้นที่ปลูกยางพาราในจังหวัดขอนแก่น มีความเหมาะสมน้อย (S3) มีเนื้อที่ประมาณ 17,808 ไร่ หรือร้อยละ 23.11 ของพื้นที่ปลูกยางพาราในจังหวัดขอนแก่น และพื้นที่ที่ไม่มีความเหมาะสม (N) มีเนื้อที่ประมาณ 391 ไร่ หรือร้อยละ 0.50 ของพื้นที่ปลูกยางพาราในจังหวัดขอนแก่น

และเป็นพื้นที่สำหรับปลูกอ้อย มีความเหมาะสมมาก (S1) มีเนื้อที่ประมาณ 1,643.77 ไร่ หรือร้อยละ 0.16 ของพื้นที่ปลูกอ้อยในจังหวัดขอนแก่น มีความเหมาะสมปานกลาง (S2) มีเนื้อที่ประมาณ 866,603.96 ไร่ หรือร้อยละ 81.75 ของพื้นที่ปลูกอ้อยในจังหวัดขอนแก่น ความเหมาะสมน้อย (S3) มีเนื้อที่ประมาณ 191,620.53 ไร่ หรือร้อยละ 18.08 ของพื้นที่ปลูกอ้อยในจังหวัดขอนแก่น และพื้นที่ที่ไม่มีความเหมาะสม (N) มีเนื้อที่ประมาณ 212.95 ไร่ หรือร้อยละ 0.02 ของพื้นที่ปลูกอ้อยในจังหวัดขอนแก่น

พื้นที่ทำการเกษตรไม่เหมาะสม จำนวน 321,427.16 ไร่ ประกอบด้วย ข้าว 300,730.11 ไร่ มันสำปะหลัง 20,093.55 ไร่ อ้อย 212.95 ไร่ ยางพารา 391 ไร่

ตารางแสดงเขตความเหมาะสมสำหรับการปลูกพืชเศรษฐกิจในจังหวัดขอนแก่น

ระดับความเหมาะสม	ข้าว (ไร่)	ร้อยละ	มันสำปะหลัง (ไร่)	ร้อยละ	อ้อย (ไร่)	ร้อยละ	ยางพารา (ไร่)	ร้อยละ
S1	161,386.31	6.78	6,428.32	1.31	1,643.77	0.16	129	0.16
S2	560,451.77	23.54	433,887.92	88.72	866,603.96	81.75	58,710	76.21
S3	1,357,467	57.03	28,622.93	5.85	191,620.53	18.08	17,808	23.11
N	300,730.11	12.64	20,093.55	4.11	212.95	0.02	391	0.51
รวมเนื้อที่	2,380,035	100	489,033	100	1,060,081	100	77,038	100

ที่มา : Agri-Map Online ,กรมพัฒนาที่ดิน (2564/65) 4 กุมภาพันธ์ 2569

1.3 ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดขอนแก่น ปี 2565 มีมูลค่า 216,367 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 1.3 ของ GDP ประเทศ ลำดับที่ 33 ของประเทศ ลำดับที่ 2 ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคเกษตร 21,743 ล้านบาท คิดเป็น 10.22% นอกภาคการเกษตร 194,624 ล้านบาท คิดเป็น 89.78% รายได้ต่อหัวประชากร 126,636 บาท/คน/ปี หนี้สินครัวเรือน ปี 2565 มูลค่า 141,217 ล้านบาท คิดเป็น 66.29% ของ GPP จังหวัดขอนแก่น

ที่มา: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

1.4 พืชเศรษฐกิจที่สำคัญ ได้แก่

รายการ	ข้าวนาปี			ข้าวนาปรัง		
	ปีเพาะปลูก 66/67	ปีเพาะปลูก 67/68	%Δ (+/-)	ปี 2567	ปี 2568	%Δ (+/-)
เนื้อที่ปลูก (ไร่)	2,310,469	2,295,962	-0.63	143,079	172,764	20.75
เนื้อที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	2,261,978	2,246,558	-0.68	142,755	172,392	20.76
ผลผลิต (ตัน)	775,703	763,879	-1.52	79,786	95,854	20.14
ผลผลิต/ไร่	343	340	-0.87	559	556	-0.54

รายการ	ยางพารา			ปาล์มน้ำมัน		
	ปี 2566	ปี 2567	%Δ (+/-)	ปี 2566	ปี 2567	%Δ (+/-)
เนื้อที่ยืนต้น (ไร่)	83,977	83,493	-0.57	2,049	2,088	1.90
เนื้อที่ให้ผลผลิต (ไร่)	81,319	81,521	0.25	1,848	1,882	1.84
ผลผลิต (ตัน)	15,155	15,516	2.38	2,500	2,626	5.04
ผลผลิต/ไร่ (เนื้อที่ให้ผลผลิต) (กก.)	186	190	2.15	1,353	1,395	3.10

รายการ	มันสำปะหลังโรงงาน			อ้อยโรงงาน		
	ปี 2567	ปี 2568	%Δ (+/-)	ปี 2567	ปี 2568	%Δ (+/-)
เนื้อที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	227,165	235,872	3.83	597,740	590,596	-1.20
ผลผลิต (ตัน)	710,032	730,326	2.86	5,722,868	6,266,008	9.49
ผลผลิต/ไร่ (กก.)	3,126	3,096	-0.96	9,150	9,920	8.42

รายการ	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ รุ่น 1		
	ปี 2566/67	ปี 2567/68	%Δ (+/-)
เนื้อที่เพาะปลูก (ไร่)	4,362	2795	-35.98
เนื้อที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	4,362	2781	-36.2
ผลผลิต (ตัน)	3,312	2171	-34.4
ผลผลิต/ไร่ (กก.)	759	781	2.89

ต้นทุนการผลิต ปีเพาะปลูก 2567/2568 จังหวัดขอนแก่น

รายการ	ต้นทุนแปรผัน	ต้นทุนคงที่	ต้นทุนรวม	ต้นทุน/กก
ข้าวนาปี ปี 67/68	3,774.46	1,151.55	4,926.01	14.36
ข้าวนาปรัง ปี 68	4,161.19	1,021.01	5,182.20	9.06
มันสำปะหลังโรงงาน ปี 68	4,054.34	1,779.71	5,834.05	2.10
อ้อยโรงงาน ปี 63/64	7,480.73	2,497.77	9,978.50	1.21

ราคาสินค้าเกษตรที่เกษตรกรขายได้ ณ ไร่นา จังหวัดขอนแก่น

รายการ	ราคาเฉลี่ย (บาท/กก.)		
ข้าวหอมมะลินาปี	11.54	11.70	1.38
ข้าวเหนียนาปี	6.01	7.34	22.33
ข้าวนาปรัง	1.80	2.79	55.06
มันสำปะหลังโรงงาน	1,266.75	929	-26.66
อ้อยโรงงาน (บาท/ตัน)	29.79	35.60	19.49
ยางพารา (ยางก้อน)	14.68	16.19	10.31

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ 4 ขอนแก่น 4 กรกฎาคม 2569

- หม่อนไหม ปี 2566 มีพื้นที่ปลูกหม่อน 4,460 ไร่ เนื้อที่เก็บเกี่ยว 4,460 ไร่ ผลผลิตเส้นไหม 50 ตัน เฉลี่ย 11.2 กิโลกรัม/ไร่/ปี

ที่มา : ศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติฯ ขอนแก่น ข้อมูล ณ วันที่ 8 มกราคม 2569

1.5 สัตว์เศรษฐกิจที่สำคัญ ได้แก่

โคเนื้อ 274,808 ตัว กระบือ 40,468 ตัว โคนม 31,682 ตัว สุกร 132,099 ตัว
ไก่ 6,367,933 ตัว เป็ด 509,525 ตัว แพะ 9,916 ตัว แกะ 207 ตัว

ที่มา : สนง.ปศุสัตว์จังหวัดขอนแก่น ข้อมูล ณ วันที่ 19 กรกฎาคม 2569

ปาล์มน้ำมัน (สินค้าประมง) เกษตรกรเชิงพาณิชย์ในบ่อดิน 67 ราย พื้นที่เลี้ยง 675 ไร่ ผลผลิตรวม 810 ตัน/ปี ราคาขายเฉลี่ย 50 บาท/กิโลกรัม ต้นทุนเฉลี่ย 38 บาท/กิโลกรัม เกษตรกรเชิงพาณิชย์ในกระชัง 242 ราย 5,372 กระชัง พื้นที่ 128,873 ตร.ม. (80.54 ไร่) ผลผลิตรวม 16,116 ตัน/ปี ราคาขายเฉลี่ย 60 บาทต่อกิโลกรัม ต้นทุนเฉลี่ย 50 บาท/กิโลกรัม การเลี้ยงปาล์มน้ำมันเชิงพาณิชย์จะมีรูปแบบการเลี้ยงทั้งในบ่อดิน และเลี้ยงในกระชัง การเลี้ยงในบ่อดินเชิงพาณิชย์อยู่ในพื้นที่ (กลุ่มแปลงใหญ่ ปี 2560) ตลาดการจำหน่ายอยู่ในอำเภอบ้านไผ่ และอำเภอใกล้เคียง ได้แก่ อำเภอชนบท และอำเภอเวียงใหญ่ จังหวัดขอนแก่น นอกจากนี้ยังมีกลุ่มเลี้ยงปาล์มน้ำมัน

ในบ่อดิน ตำบลบัวใหญ่ อำเภอน้ำพอง (กลุ่มนายทองนาค สีเคนา) ตลาดจำหน่ายอยู่ในพื้นที่อำเภอ้ำพอง อำเภอเมืองขอนแก่น และอำเภอกระนวนโดยมีพ่อค้าปลามาจับที่ปากบ่อโดยตรง ส่วนรูปแบบการเลี้ยงปลานิลในกระชังจะพบในอ่างเก็บน้ำเขื่อนอุบลรัตน์ ลำน้ำชี และในลำน้ำพอง ซึ่งเป็นแหล่งผลิตปลานิลที่สำคัญของจังหวัดขอนแก่น รูปแบบการจำหน่ายจะมีเกษตรกรรายใหญ่ที่มีเงินทุน มีรถลำเลียงปลาของตนเอง โดยจะส่งเป็นปลามีชีวิตจำหน่ายไปยังอำเภอต่างๆ ของจังหวัดขอนแก่น และจังหวัดใกล้เคียง ได้แก่อุดรธานี ชัยภูมิ มหาสารคาม เป็นต้น

ปลาดุก (สินค้าประมง) ข้อมูลพื้นฐาน เกษตรกรเชิงพาณิชย์ 95 ราย พื้นที่เลี้ยง 611.49 ไร่ ผลผลิตรวม 1,287.50 ตัน/ปี ราคาขายเฉลี่ย 52 บาท/กิโลกรัม ต้นทุนเฉลี่ย 43 บาท/กิโลกรัม แหล่งผลิตใหญ่อยู่ที่อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น (เป็นกลุ่มเลี้ยงปลาดุกแปลงใหญ่ปี 2562) ซึ่งมีผลผลิตปลาดุกกว่า 1,000 ตัน /ปี สมาชิกบางส่วนเป็นลูกข่ายบริษัทจำหน่ายอาหารสัตว์รายใหญ่ บางส่วนเลี้ยงอิสระ แต่มีการทำตลาดกับพ่อค้าปลารายย่อยและมีเครือข่ายสมาชิกในสายการผลิตกับเกษตรกรอำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม มีตลาดจำหน่ายในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนได้แก่ ขอนแก่น อุดรธานี หนองคาย และเลย

จังหวัด	ข้อมูลสินค้าเกษตรที่สำคัญระดับจังหวัด ประเด็นการเกษตรตามแผนย่อย			ข้อมูลพื้นฐานของจังหวัด		
	ชนิดสินค้า เกษตร	ชนิด สินค้า	ปริมาณผลผลิต รวม (ตัน/ปี)	ชนิดสินค้า เกษตร	ชนิดสินค้า	ปริมาณผลผลิตรวม (ตัน/ปี)
ขอนแก่น	ประมง	ปลานิล	16,677	ประมง	ปลาน้ำจืดจากการเลี้ยง	17,964.5
		ปลาดุก	1,287.5		ปลาน้ำจืดจากการจับ แหล่งน้ำธรรมชาติ	3,868.13

ที่มา :สำนักงานประมงจังหวัดขอนแก่น ณ วันที่ 21 กรกฎาคม 2569

สุกรระบบหลุม (หมูหลุม) มีเกษตรกรเข้าร่วมโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ (สุกร) ตำบลบ้านหัน อำเภอโนนศิลา จังหวัดขอนแก่น ปัจจุบันมีสุกรมีชีวิตหมุนเวียนเดือนละ 40 ตัว

อนึ่ง การเลี้ยงสุกรระบบหลุม เป็นการสร้างเศรษฐกิจตามโมเดลเศรษฐกิจ BCG เพราะมีการใช้ชีวภัณฑ์ในการดูแลดอกและสุขภาพสัตว์ มีการใช้วัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร เช่น แกลบ และใบไม้ มารองพื้นคอกทำให้ได้

ปุ๋ยคอกมูลหมูหลุมไปใช้ในแปลงเกษตรของเกษตรกรและจำหน่ายได้ อีกทั้ง การเลี้ยงระบบหลุมทำให้ใช้น้ำน้อย ไม่มีการปล่อยน้ำเสียออกนอกระบบเลี้ยง เป็นการสร้างเศรษฐกิจสีเขียว ไม่มีมลภาวะทางกลิ่น เป็นมิตรกับชุมชนและสิ่งแวดล้อม

ที่มา สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดขอนแก่น 8 มกราคม 2569

1.6 สินค้าสำคัญของจังหวัด

1) สินค้าเด่น ได้แก่

1) ผ้าไหมมัดหมี่ชนบท เป็นผ้าไหมมัดหมี่ที่ผลิตในอำเภอชนบท จ.ขอนแก่น เป็นผ้าไหมที่สร้างลวดลายและสีสันด้วยการค้นล่ำหมี่และมัดย้อมอย่างประณีตตามกรรมวิธีที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สืบทอดกันมา โดยเส้นไหมพุ่ง ได้มาจากไหมพันธุ์ไทยพื้นบ้านหรือพันธุ์ไทยปรับปรุงที่ผลิตในจังหวัดขอนแก่น เอกลักษณ์ของผ้าไหมมัดหมี่ชนบทเป็นผ้าไหมมัดหมี่ที่สร้างลวดลายและสีสันโดยการมัดและย้อมเส้นไหมที่แบ่งเป็นปอยเล็กๆ เนื้อผ้า

แน่นนุ่ม เป็นมันวาว มีปมปลวกลายละเอียดชัดเจน มีการกำหนดขนาดของผ้าและขั้นตอนในการทอที่มีระเบียบวิธี มีทั้งผ้าหน้านาง ผ้าชุด ผ้าถุง หรือผ้าซิ่น ผ้าสบ ผ้าพันคอ และผ้าคลุมไหล่

(ที่มา: รายงานของสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดขอนแก่น)

2) สินค้า GI เส้นไหมไทยพื้นบ้านอีสาน เป็นเส้นไหมดิบ ผ่านการสาวไหมด้วยมือที่ได้จากตัวไหมพันธุ์พื้นบ้าน คุณภาพเส้นไหมที่ได้มีเอกลักษณ์โดดเด่น คือ มีสีเหลืองดูทอง มีความมัน เลื่อม นุ่มนวล เหนียว และขนาดของเส้น มีความสม่ำเสมอ และผลิตในเขตภาคอีสานทั้ง 20 จังหวัด ได้แก่ กาฬสินธุ์ ขอนแก่น ชัยภูมิ นครพนม นครราชสีมา บุรีรัมย์ มหาสารคาม มุกดาหาร ยโสธร ร้อยเอ็ด เลย ศรีสะเกษ สกลนคร สุรินทร์ หนองคาย หนองบัวลำภู อำนาจเจริญ อุดรธานี อุบลราชธานี และบึงกาฬ ส่วนจังหวัดขอนแก่นนั้น มีกลุ่มผู้ผลิตเส้นไหม ที่ได้รับการรับรองเส้นไหม GI ไทยพื้นบ้านอีสาน แล้ว 3 หมู่บ้าน คือ บ้านสวนสวรรค์ ตำบลบ้านใหม่ อำเภอสีชมพู, บ้านปอแดง ตำบลคึมชาด อำเภอหนองสองห้อง, บ้านหนองไผ่น้อย หมู่ 4 ตำบลดอนตู อำเภอหนองห้อง โดยในเดือนพฤษภาคม 2569 ไม่มียอดจำหน่ายเส้นไหมออกสู่ตลาด เนื่องจากอากาศร้อนจัดทำให้หนอนไหมตาย ไม่สามารถผลิตเส้นไหม GI ไทยพื้นบ้านอีสาน (เดือนตุลาคม 2568 – พฤษภาคม 2569 มียอดจำหน่าย รวม 30 กิโลกรัม รวม 69,000 บาท) ซึ่งราคาเส้นไหมน้อยโดยทั่วไปจะอยู่ที่ราคาประมาณ 1,500-1,800 บาท /กิโลกรัม

ที่มา: ศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติฯ ขอนแก่น ข้อมูล ณ วันที่ 31 สิงหาคม 2569

 มะม่วงน้ำดอกไม้สีทองบ้านแฮด ได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นสินค้า GI ลำดับที่ 251 และเป็นสินค้า GI ลำดับที่ 2 ของจังหวัดขอนแก่น ต่อจากผ้าไหมมัดหมี่ชนบท

โดยเป็นมะม่วงพันธุ์น้ำดอกไม้สีทองที่ปลูกในเขตพื้นที่ 5 อำเภอ ของ 3 จังหวัด ประกอบด้วย อำเภอบ้านแฮด อำเภอเปือยน้อย และ อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น อำเภอบัวลาย จังหวัดนครราชสีมา และ อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม

 มีจุดเด่นคือ ผลใหญ่ มีน้ำหนักอยู่ในช่วง 250-600 กรัม/ผล เปลือกสีเหลืองทอง ผิวบาง เนื้อสีเหลืองเข้ม เส้นใยน้อย ไม่มีเสี้ยน รสชาติหวานหอม วัดค่าความหวานได้ไม่น้อยกว่า 19 องศาบริกซ์

 มะม่วงน้ำดอกไม้สีทองบ้านแฮดขอนแก่น ชื่อนี้มีที่มาจากกรณีที่ในอดีตเกษตรกรในอำเภอบ้านแฮดส่วนใหญ่มีอาชีพทำนา ปลูกมันสำปะหลัง และปลูกอ้อยส่งโรงงานเป็นหลัก แต่มีรายได้ไม่เพียงพอต่อการดำรงชีพ ต่อมาในปี พ.ศ. 2538 เกษตรกรในอำเภอบ้านแฮดได้มีโอกาสเดินทางไปศึกษาดูงานที่อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง และได้นำยอดพันธุ์มะม่วงน้ำดอกไม้สีทองกลับมาทดลองปลูก ก่อนพบว่ามะม่วงที่ปลูกสามารถเติบโตได้ดี ทนโรคและแมลง รวมถึงสามารถให้ผลผลิตนอกฤดูได้ ทั้งยังใช้น้ำน้อย สามารถส่งออกและทำรายได้ได้มากกว่าอ้อยและมันสำปะหลังที่ปลูกอยู่เดิม เกษตรกรจึงหันมาปลูกมะม่วงน้ำดอกไม้สีทองเป็นจำนวนมาก

 ทำให้อำเภอบ้านแฮดเริ่มมีชื่อเสียงในฐานะผู้ผลิตมะม่วงน้ำดอกไม้สีทองที่มีคุณภาพ ก่อนขยายการปลูกไปยังพื้นที่ใกล้เคียง จนเกิดเป็น “วิสาหกิจชุมชนมะม่วงบ้านแฮดเพื่อการส่งออก” ซึ่งประสบความสำเร็จในการผลิตมะม่วงส่งออกไปยังตลาดต่างประเทศ รวมถึงได้รับมาตรฐาน GAP และรางวัลต่างๆ มากมาย ซึ่งถือได้ว่าเป็นเครื่องยืนยันถึงมาตรฐาน และ คุณภาพของผลผลิตได้เป็นอย่างดี

ที่มา : กรมทรัพย์สินทางปัญญา

1.7 สินค้า OTOP 10 อันดับแรกของจังหวัด ได้แก่

1. ผ้าไหมมัดหมี่และผ้าทอมือ: โดดเด่นด้วยลวดลายดั้งเดิม เช่น ลายแคนแก่นคูณ โดยเฉพาะจากอำเภอชนบทและอำเภอมัญจาคีรี
2. หม่า (หม่าหมู/หม่าเนื้อ): ภูมิปัญญาการถนอมอาหารท้องถิ่นอีสานที่ขึ้นชื่อมาจากอำเภอเมืองพลและอำเภอใกล้เคียง
3. ไก่ย่างเขาสวนกวาง: เมนูชื่อดังระดับประเทศ เป็นของกินรสเด็ดที่ใครแวะมาขอนแก่นต้องซื้อ
4. กุนเชียง (หมู/ปลา): ของฝากยอดฮิตที่ผลิตในอำเภอบ้านไผ่
5. แจ่วบอง/ปลาแดกบอง: น้ำพริกพื้นบ้านอีสานสูตรเด็ดที่ปรุงรสอย่างพิถีพิถัน
6. ไส้กรอกอีสาน: สินค้าแปรรูปจากเนื้อหมูยอดนิยม มีรสชาติเปรี้ยวกลมกล่อม
7. หมูยอ: ของฝากทานเล่นหรือนำไปประกอบอาหารได้อย่างสะดวก
8. ข้าวทับทิมชุมแพ: ข้าวคุณภาพดีสายพันธุ์พื้นเมืองที่มีความนุ่มและมีกลิ่นหอม
9. ถั่วตัดและขนมตูป๊อ: ของหวานทานเล่นที่แปรรูปจากถั่วลิสงคัดพิเศษ
10. ผลิตภัณฑ์สมุนไพรและสปา: สินค้าแปรรูปจากโพลและสมุนไพรธรรมชาติ

ที่มา: สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดขอนแก่น

1.8 โครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีประเด็นที่เกี่ยวข้องกับ กษ.

(ข้อ 1.8 สรุปโดยย่อไม่เกิน 10 บรรทัด ไม่ใส่ตาราง)

1.9 สหกรณ์การเกษตร และกลุ่มเกษตรกร

1) จำนวนสหกรณ์ทั้งหมดในจังหวัด 180 สหกรณ์ มีสมาชิกสหกรณ์.....298,798.... ราย
สถานะ

ดำเนินงาน	127 แห่ง	หยุดดำเนินงาน	1 แห่ง
เลิก(ชำระบัญชี)	53 แห่ง	ตั้งใหม่	3 แห่ง

จำนวนกลุ่มเกษตรกรในจังหวัด.....86.....กลุ่ม มีสมาชิกกลุ่มเกษตรกร.....7,771 ราย

ดำเนินงาน	71 แห่ง	หยุดดำเนินงาน	- แห่ง
เลิก(ชำระบัญชี)	15 แห่ง		
- ตั้งใหม่	- แห่ง	- กลุ่มเกษตรกรทำนา	35 กลุ่ม
- กลุ่มเกษตรกรทำไร่	5 กลุ่ม	- กลุ่มเกษตรกรทำสวน	19 กลุ่ม
- กลุ่มเกษตรกรเลี้ยงสัตว์	23 กลุ่ม	- กลุ่มอื่น ๆ	4 กลุ่ม

ที่มา : สำนักงานสหกรณ์จังหวัดขอนแก่น : ข้อมูล ณ วันที่ 1 มกราคม 2568

2. ข้อมูลการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรปลอดภัยของจังหวัดขอนแก่น

2.1 ข้อมูลการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรปลอดภัยของจังหวัดขอนแก่น 21 ราย/แปลง/โรง พื้นที่รวม 66.4790 ไร่

ชนิดสินค้า	จำนวนราย/แปลง/โรง	จำนวนไร่
1) พืช ได้รับการรับรอง (แปลง) (กวก.)	21	66.4790
2) พืช ได้รับการรับรองโรงแปรรูป (โรง) (กวก.)	2	-
3) ข้าว (T3) (กข.)	2,587	15,371
4) ข้าว (T3+) (กข.)	500	4,709
รวมทั้งสิ้น		

หมายเหตุ : ข้อ 1, 2 ที่มา สวพ.3 ข้อมูล ณ วันที่ 31 ส.ค 69/ ข้อ 3, 4 ที่มา ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวขอนแก่น

การขับเคลื่อนเกษตรอินทรีย์ ด้านพืช ตามมาตรฐาน มกษ. 9000 1-2564 เกษตรกร 34 ราย/แปลง/ฟาร์ม พื้นที่รวม 24.8136 ไร่

ชนิดสินค้า	จำนวนราย/แปลง/โรง	จำนวนไร่
1) พืช ได้รับการรับรองระยะปรับเปลี่ยน (แปลง) (กวก.)	34	24.8136
2) ข้าว (T2) (กข.)	10	30.50
3) ข้าว (T1) (กข.)	678	6,333.25
4) ประมง	7	2.5
รวมทั้งสิ้น		

หมายเหตุ : ข้อ 1 : ที่มา สวพ.3 ข้อมูล ณ วันที่ 31 ส.ค 69/ ข้อ 2,3 ที่มาศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวขอนแก่น /

2.2 การรับรอง GAP ด้านพืช ตามมาตรฐาน มกษ. 9001-2564 เกษตรกร 1,751 ราย/แปลง/ฟาร์ม พื้นที่รวม 4,168.70 ไร่

ชนิดสินค้า	จำนวน (ราย/แปลง/ฟาร์ม)	พื้นที่ (ไร่)
1) พืช (กวก.)	1,751	4,168.70
2) ข้าว (กข.)	-	-
3) ประมง (ปม.)	179	608.09
4) ปศุสัตว์	1,048	-
รวม		

(ข้อมูล ณ วันที่ 31สิงหาคม 2569) หมายเหตุ :ข้อ 1 ที่มา สวพ.3 ข้อ 3) ที่มา : สนง.ประมงจังหวัดขอนแก่น

ข้อ 4) ที่มา : สนง.ปศุสัตว์ขอนแก่น

โครงการยกระดับคุณภาพสินค้าเกษตรสู่มาตรฐาน

กิจกรรม	แผน	ผล
การออกใบอนุญาตตามกฎหมาย	2,700 ฉบับ	2,730 ฉบับ
ตรวจร้านค้าจำหน่ายปัจจัยการผลิตทางการเกษตร	400 ครั้ง	412 ครั้ง
ตรวจสอบสินค้าจากแหล่งผลิต โรงงานผลิต	93 ครั้ง	95 ครั้ง
สุ่มเก็บตัวอย่างเพื่อตรวจวิเคราะห์	10 ตัวอย่าง	11 ตัวอย่าง
โครงการร้าน Q-Shop	20 ครั้ง	25 ครั้ง

ข้อมูล ณ วันที่ 31 สิงหาคม 2569 สำนักงานวิจัยและพัฒนาการเกษตร เขตที่ 3 กรมวิชาการเกษตร

สถานการณ์และการช่วยเหลือภัยพิบัติด้านการเกษตร

ก่อนเกิดภัยพิบัติ

ภารกิจ	แผน/โครงการ/กิจกรรม	ช่วงเวลาดำเนินงาน	เป้าหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ
เฝ้าระวังการระบาดของโรคและแมลงศัตรูพืช เพื่อป้องกันการระบาด และแก้ไขปัญหาให้ทันสถานการณ์	แจ้งเตือนภัยการผลิตพืช ผ่านเว็บไซต์ https://at.doa.go.th/ew/index.php (เตือนภัยการผลิตพืช กรมวิชาการเกษตร)	ต.ค.68- ก.ย.69	พื้นที่เสี่ยงภัย	สำนักงานวิจัยและพัฒนาการเกษตร เขตที่ 3

ระหว่างเกิดภัยพิบัติ

ภารกิจ	แผน/โครงการ/กิจกรรม	ช่วงเวลาดำเนินงาน	เป้าหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ
สนับสนุนพันธุ์พืชและปัจจัยการผลิต	โครงการพัฒนาศักยภาพ กระบวนการผลิตสินค้าเกษตร/พัฒนาศักยภาพกระบวนการผลิตสินค้าเกษตร	ต.ค.68- ก.ย.69	พื้นที่ประสบภัย	สำนักงานวิจัยและพัฒนาการเกษตร เขตที่ 3/ศูนย์วิจัยและพัฒนาเมล็ดพันธุ์พืชขอนแก่น/ศูนย์วิจัยพืชไร่นาขอนแก่น/ศูนย์วิจัยและพัฒนาปัจจัยการผลิตทางการเกษตรขอนแก่น

หลังเกิดภัยพิบัติ

ภารกิจ	แผน/โครงการ/กิจกรรม	ช่วงเวลาดำเนินงาน	เป้าหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ
สนับสนุนพันธุ์พืชและปัจจัยการผลิต	โครงการพัฒนาศักยภาพ กระบวนการผลิตสินค้าเกษตร/พัฒนาศักยภาพกระบวนการผลิตสินค้าเกษตร	ต.ค.68- ก.ย.69	พื้นที่ประสบภัย	สำนักงานวิจัยและพัฒนาการเกษตร เขตที่ 3/ศูนย์วิจัยและพัฒนาเมล็ดพันธุ์พืชขอนแก่น/ศูนย์วิจัยพืชไร่นาขอนแก่น/ศูนย์วิจัยและพัฒนาปัจจัยการผลิตทางการเกษตรขอนแก่น

เตือนภัยการผลิตพืช กรมวิชาการเกษตร ช่วงวันที่ 19 สิงหาคม 2569 ถึง 1 กันยายน 2569 สามารถสืบค้นข้อมูลแนวทางป้องกัน/แก้ไขได้ที่ <https://at.doa.go.th/ew/index.php?home> จากสภาพแวดล้อมหรือสภาพอากาศในช่วงนี้อากาศร้อน มีฝนตก และฝนตกหนักบางพื้นที่ ส่วนใหญ่พบโรคพืชและแมลงศัตรูพืช ดังนี้

1. เพลี้ยไฟ ในข้าวโพดหวาน ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ สภาพอากาศในช่วงนี้อากาศร้อน มีฝนตก และฝนตกหนักบางพื้นที่ เตือนผู้ปลูกข้าวโพดหวาน ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ พบในระยะออกดอกถึงระยะติดฝัก เพลี้ยไฟดูดกินน้ำเลี้ยงตามข้อดอกข้าวโพด และดูดกินน้ำเลี้ยงที่ไหมข้าวโพด ซึ่งหากพบเพลี้ยไฟลงทำลายไหมก่อนที่การผสมเกสรจะเกิดขึ้น จะทำให้ไหมแห้ง ผสมเกสรไม่ได้ ฝักที่ได้จึงไม่ติดเมล็ด หรือเกิดเป็นข้าวโพดฟันทล่อขึ้น

2. โรคแอนแทรคโนส หรือโรคงูแห่ง (เชื้อรา *Colletotrichum gloeosporioides*, *Colletotrichum capsici*) ในพริก สภาพอากาศในช่วงนี้อากาศร้อน มีฝนตก และฝนตกหนักบางพื้นที่ เดือนผู้ปลูกพริก พบในทุกระยะการเจริญเติบโต โรคนี้มักพบบนผลพริกที่เริ่มสุก หรือก่อนที่ผลพริกจะเปลี่ยนสี อาการเริ่มแรกเป็นจุดหรือแผลชำยุบตัวเล็กน้อย ต่อมาแผลขยายใหญ่ลักษณะเป็นวงรีหรือวงกลม บริเวณแผลพบส่วนของเชื้อราเป็นตุ่มสีดำขนาดเล็กเรียงเป็นวงซ้อนกัน ในสภาพที่อากาศชื้นจะเห็นเมือกเยิ้มสีส้มอ่อน ซึ่งเป็นกลุ่มสปอร์ของเชื้อราสาเหตุโรค ถ้าอาการรุนแรงจะทำให้ผลเน่า ผลพริกที่เป็นโรคนี้จะโค้งงอบิดเบี้ยวลักษณะคล้ายงูแห่ง และร่วงก่อนเก็บเกี่ยว

3. โรคใบจุดตากบ (เชื้อรา *Cercospora capsici*) ในพริก สภาพอากาศในช่วงนี้อากาศร้อน มีฝนตก และฝนตกหนักบางพื้นที่ พบในทุกระยะการเจริญเติบโต อาการของโรคมักพบบนใบที่อยู่บริเวณด้านล่างของต้นก่อน แล้วขยายลุกลามไปยังใบที่อยู่ด้านบน อาการเริ่มแรกพบจุดเล็กๆ สีน้ำตาลค่อนข้างกลม ต่อมาแผลขยายใหญ่ขึ้น กลางแผลมีสีขาวหรือสีขาวอมเทา ขอบแผลสีน้ำตาลเข้ม บางครั้งพบแผลมีสีเหลืองล้อมรอบ ถ้าโรครุนแรง จะเกิดแผลจำนวนมากและขยายหรือลามติดกันเป็นแผลใหญ่ ใบเหลือง หลุดร่วงก่อนกำหนด ต้นจะโทรม ชะงักการเจริญเติบโต ผลผลิตลดลง นอกจากนี้อาจพบอาการของโรคได้บนกิ่ง และก้านผล

4. แมลงหรีขาวยาสูบ ในมะเขือเทศ สภาพอากาศในช่วงนี้อากาศร้อน มีฝนตก และฝนตกหนักบางพื้นที่ พบในทุกระยะการเจริญเติบโต ตัวอ่อนและตัวเต็มวัยดูดกินน้ำเลี้ยงจากใบ ทำให้ใบหงิกงอและเหี่ยวแห้ง ต้นแคระแกร็น นอกจากนี้ยังเป็นพาหะนำโรคที่เกิดจากเชื้อไวรัส

5. แมลงหรีขาวยาสูบ ในถั่วเหลือง สภาพอากาศในช่วงนี้อากาศร้อน มีฝนตก และฝนตกหนักบางพื้นที่ พบในระหว่างการเจริญเติบโต ด้านลำต้น รับมือแมลงหรีขาวยาสูบ ตัวอ่อนและตัวเต็มวัยดูดกินน้ำเลี้ยงจากใบถั่ว ทำให้ใบหงิกงอ ต้นถั่วเหลืองแคระแกรน และเป็นพาหะนำโรคใบยอดย่น ซึ่งเป็นสาเหตุที่ทำให้ผลผลิตของถั่วเหลืองลดลง

6. หนอนม้วนใบ ในถั่วเหลือง สภาพอากาศในช่วงนี้อากาศร้อน มีฝนตก และฝนตกหนักบางพื้นที่ พบในระหว่างการเจริญเติบโต ด้านลำต้น รับมือหนอนม้วนใบ หนอนที่ฟักออกจากไข่ใหม่ๆ จะอยู่รวมกันเป็นกลุ่ม ชักใยบางๆ คลุมตัวไว้ แล้วกัดกินผิวใบ เมื่อหนอนโตขึ้นจึงกระจายกันออกไปทั่วทั้งแปลง สร้างใยยึดใบพืชจากขอบใบของใบเดียวเข้าหากันหรือยึดใบมากกว่า 2 ใบ เข้าหากันแล้วอาศัยกัดกินอยู่ในห่อใบนั้นจนหมด แล้วเคลื่อนย้ายไปทำลายใบอื่นต่อไป

7. โรคราสนิมขาว (เชื้อรา *Albugo ipomoea-panduratae*) ในผักบุ้งจีน สภาพอากาศในช่วงนี้อากาศร้อน มีฝนตก และฝนตกหนักบางพื้นที่ พบในทุกระยะการเจริญเติบโต รับมือโรคราสนิมขาว พบจุดสีเหลืองซีดที่ด้านบนของใบ เมื่อพลิกดูใต้ใบจะเห็นเป็นตุ่มนูนสีขาวขนาดเล็กซึ่งเป็นส่วนของเชื้อรา ต่อมาตุ่มนูนจะขยายใหญ่ หากมีหลายตุ่มขยายมาชนกัน จะเห็นเป็นปื้นสีขาวขนาดใหญ่ ทำให้ใบบิดเบี้ยว หรือเป็นคลื่นไม่เรียบ ใบเปลี่ยนเป็นสีเหลือง และร่วง บางครั้งพบอาการของโรคที่ก้านใบ และลำต้น

8. เพลี้ยอ่อนถั่วเหลือง ในถั่วเหลือง สภาพอากาศในช่วงนี้อากาศร้อน มีฝนตก และฝนตกหนักบางพื้นที่ เดือนผู้ปลูกถั่วเหลือง พบในระหว่างการเจริญเติบโต ด้านลำต้น รับมือเพลี้ยอ่อนถั่วเหลือง ตัวอ่อนและตัวเต็มวัยดูดกินน้ำเลี้ยงจากส่วนต่างๆ ของพืช ทำให้ต้นถั่วเหลืองแคระแกรน ใบหงิกงอ ทำให้ผลผลิตลดลงมากกว่า 30 เปอร์เซ็นต์

9. เพลี้ยแป้ง ในเงาะ สภาพอากาศในช่วงนี้อากาศร้อน มีฝนตก และฝนตกหนักบางพื้นที่ ดูดกินน้ำเลี้ยงจากผล กิ่งอ่อน และช่อดอก เพลี้ยแป้งที่ทำลายผลจะพบบริเวณช่อดอก และโคนขนของผลเงาะ ถ้าทำลายรุนแรงในระยะผลอ่อนจะทำให้ผลร่วง ในระยะผลแก่จะทำให้สกปรกเนื่องจากสิ่งขับถ่ายของเพลี้ยแป้ง และมีราดำเกิดขึ้น

10. โรคจุดดำ หรือโรคแอนแทรคโนส (เชื้อรา *Colletotrichum gloeosporioides*) ในอะโวคาโด สภาพอากาศในช่วงนี้อากาศร้อน มีฝนตก และฝนตกหนักบางพื้นที่ พบในระยะ ผลอ่อน - เก็บผลผลิต อาการที่ใบ พบจุดแผลสีน้ำตาลเข้ม หากอาการรุนแรงแผลจะขยายตัวอย่างรวดเร็ว ใบจะแห้ง และร่วง อาการที่ก้านใบ กิ่ง และก้านช่อดอก พบแผลจุดหรือขีดสีม่วง ถ้าอาการรุนแรงแผลจะขยายลุกลาม ทำให้ก้านใบและกิ่งแห้ง หากเกิดที่ก้านช่อดอกจะทำให้ช่อดอกเหี่ยวแห้ง หลุดร่วงก่อนติดผล อาการที่ผล ผลอ่อนพบจุดแผลสีน้ำตาลถึงดำ หากอาการรุนแรงผลจะหลุดร่วงก่อนกำหนด อาการบนผลแก่ มักพบในระยะใกล้เก็บเกี่ยวและหลังเก็บเกี่ยว พบแผลจุดสีน้ำตาลถึงดำรูปร่างกลม ต่อมาแผลขยายลุกลามเป็นแผลยุบตัวในเนื้อผล ทำให้ผลเน่า บางครั้งพบเมือกสีส้มซึ่งเป็นส่วนขยายพันธุ์ของเชื้อราสาเหตุโรคที่บริเวณแผล

11. โรคคราดำ (เชื้อรา *Capnodium* sp., *Meliola* sp.) ในเงาะ สภาพอากาศในช่วงนี้อากาศร้อน มีฝนตก และฝนตกหนักบางพื้นที่ พบในระยะ ผลอ่อน - เก็บเกี่ยว พบคราบราสีดำบนส่วนต่างๆ ของพืช ได้แก่ ใบ กิ่ง ก้านดอก ช่อดอก ชั่วผล และร่องขน หากมีคราบราดำบนใบ จะมีผลให้พืชรับแสงได้ไม่เพียงพอ หากมีราดำขึ้นปกคลุมช่อดอก จะทำให้ไม่สามารถผสมเกสรได้และดอกร่วง ถ้าราดำขึ้นปกคลุมผล จะทำให้ผิวผลไม่สวย ผลสุกปรก จำหน่ายไม่ได้ราคา มักพบโรคในช่วงที่มีการระบาดของแมลงปากดูด โดยเฉพาะเพลี้ยแป้ง และมดยังเป็นตัวช่วยเคลื่อนย้ายตัวอ่อนของแมลงไปยังช่อผลอื่น ๆ

12. โรคคราดำ (เชื้อรา *Capnodium* sp., *Meliola* sp.) ในลองกอง สภาพอากาศในช่วงนี้อากาศร้อน มีฝนตก และฝนตกหนักบางพื้นที่ พบในระยะ ติดผล-เก็บผลผลิต พบคราบราสีดำติดตามส่วนของช่อดอก ช่อผล ทำให้ดอกผิดปกติ หรือเหี่ยว และหลุดร่วง บางครั้งอาจทำให้ไม่ติดผล ถ้าเป็นโรคในระยะผลอ่อน อาจทำให้ผลเหี่ยวและหลุดร่วง โดยโรคคราดำมักพบในช่วงที่มีการระบาดของแมลงปากดูด โดยเฉพาะเพลี้ยหอย และเพลี้ยแป้ง

13. โรคเหี่ยวเหี่ยว (เชื้อแบคทีเรีย *Ralstonia solanacearum*) ในพริก สภาพอากาศในช่วงนี้อากาศร้อน มีฝนตก และฝนตกหนักบางพื้นที่ พบในทุกระยะการเจริญเติบโต รับมือโรคเหี่ยวเหี่ยว พบต้นพริกแสดงอาการของโรคเป็นหย่อมๆ กระจายทั่วไปแปลงปลูก ลักษณะอาการเริ่มแรก ต้นพริกแสดงอาการเหี่ยวในเวลากลางวันแต่อากาศร้อนจัดและพื้กลับมามีชีวิตในเวลาเย็นซึ่งมีอากาศเย็น โดยแสดงอาการในลักษณะนี้สลับกัน 2-3 วัน จากนั้นต้นพริกจะเหี่ยวทั้งต้นอย่างถาวรและตายในที่สุด โดยที่ต้นพริกยังคงเขียวอยู่ ให้สังเกตบริเวณโคนต้นจะมีสีน้ำตาลเข้ม เมื่อถอนต้นขึ้นมาจะพบอาการรากเน่า ถ้าตัดลำต้นตามขวางจะพบส่วนของท่อลำเลียงน้ำและอาหารมีสีน้ำตาลเข้ม เมื่อนำไปแช่น้ำสะอาดประมาณ 5-10 นาที จะเห็นของเหลวสีขาวข้นคล้ายน้ำมัน [bacterial exudate (ooze)] ไหลออกมา

14. โรคเหี่ยวเหี่ยว (เชื้อแบคทีเรีย *Ralstonia solanacearum*) ในมะเขือเทศ สภาพอากาศในช่วงนี้อากาศร้อน มีฝนตก และฝนตกหนักบางพื้นที่ พบในทุกระยะการเจริญเติบโต อาการเริ่มแรกใบล่างจะเหี่ยวและลู่ลง ใบแก่ที่อยู่ด้านล่างมีอาการเหลือง และใบที่เหี่ยวจะเปลี่ยนเป็นสีเหลือง ในระยะแรกจะแสดงอาการเหี่ยวเฉพาะเวลากลางวันแต่อากาศร้อนจัด ต่อมาอาการเหี่ยวจะนานขึ้นจนกระทั่งเหี่ยวถาวรทั้งวัน อาการจะลามขึ้นไปยังส่วนยอด ขอบใบม้วนลงด้านล่าง เมื่อถอนต้นขึ้นมาพบว่ารากเกิดอาการเน่า และถ้าตัดลำต้นตามขวางแช่น้ำสะอาด ภายใน 5-10 นาที จะมีเมือกสีขาวขุ่น (bacterial ooze) ไหลออกมาตามรอยตัดเป็นสายละลายปนกับน้ำ หากอาการรุนแรงจะพบว่าภายในลำต้นกลวง เนื่องจากเนื้อเยื่อถูกเชื้อสาเหตุโรครทำลาย และมะเขือเทศจะตายในที่สุด

15. นอนเงาะชั่วผล ในลำไย สภาพอากาศในช่วงนี้อากาศร้อน มีฝนตก และฝนตกหนักบางพื้นที่ พบในระยะ เก็บเกี่ยว ติดผล นอนเริ่มเข้าทำลายเมื่อลำไยเริ่มติดผลได้ประมาณ 1 เดือน จนถึงระยะเก็บเกี่ยว ขณะผลลำไยยังมีขนาดเล็กน้ำหนักช่อน้อย ช่อผลลำไยอยู่ในสภาพขุ่น ฝัเสื้อจะวางไข้อยู่ส่วนปลายของผลลำไย เมื่อถอนพื้ออกจากไข

จะเจาะเข้าไปกัดกินอยู่ภายในผล มองดูภายนอกไม่เห็นรอยทำลาย เมื่อผ่าดูจึงเห็นรอยที่ถูกหนอนทำลาย ทำให้ผลที่ถูกทำลายไม่สามารถเจริญเติบโตต่อไปได้ จึงร่วงหล่นหมด ผลลำไยเมื่อมีขนาดโตขึ้น น้ำหนักเพิ่มขึ้นข้อผลโค้งลง ฝัเสื้อจะมาวางไขอยู่บริเวณใกล้ขั้ว ดังนั้น จึงพบหนอนหรือมูลหนอนอยู่ที่ขั้วผลเสมอ ทำให้ผลที่ถูกทำลายในช่วงนี้ร่วงหล่นได้ง่าย ถ้าไม่ร่วงชาวสวนยังขายได้ราคาดีอยู่ เพราะมองจากภายนอกไม่เห็นรอยทำลาย แต่ถ้าสังเกตดูให้ถี่บริเวณใกล้ขั้วอาจพบรูเล็กๆ ปรากฏอยู่ ซึ่งเป็นรูที่หนอนเจาะออกมาเข้าดักแด้ภายนอก

16. เพลี้ยอ่อนข้าวโพด ในข้าวโพดหวาน ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ สภาพอากาศในช่วงนี้อากาศร้อน มีฝนตก และฝนตกหนักบางพื้นที่ พบในระยะออกดอกถึงระยะติดฝัก ตัวอ่อนและตัวเต็มวัยดูดกินน้ำเลี้ยงจากส่วนต่างๆ ของใบ และช่อดอกตัวผู้ ถ้าช่อดอกมีเพลี้ยอ่อนเกาะกินอยู่มากจะทำให้ช่อดอกไม่บาน การติดเมล็ดน้อยและทำให้เมล็ดแก่เร็ว ทั้งๆ ที่เมล็ดยังไม่เต็มฝัก หากมีการระบาดมาก จึงพบกระจายอยู่ตามส่วนต่าง ๆ ของลำต้น กาบหุ้มฝัก โดยเพลี้ยอ่อนชนิดนี้มีปีกบินมาจากแปลงใกล้เคียง ตั้งแต่ข้าวโพดอายุประมาณ 15 วัน หลังจากนั้นอีก 1-2 สัปดาห์ จะพบเพลี้ยอ่อนออกลูกเป็นตัวอ่อนรวมกันเป็นกลุ่มๆ โดยเฉพาะบริเวณใต้ใบล่างๆ และเพลี้ยอ่อนค้อยๆ แพร่ขยายจากใบล่างขึ้นมาบนใบเรื่อยๆ และขยายพันธุ์เพิ่มปริมาณอย่างรวดเร็ว จนพบปริมาณสูงสุดในระยะข้าวโพดกำลังผสมเกสร มักพบเกาะเป็นกลุ่มๆ ดูดกินน้ำเลี้ยงจากส่วนต่างๆ ของต้นข้าวโพด เช่น ยอด กาบใบ โคนใบ กาบฝัก และจะพบมากที่สุดบริเวณช่อดอก ทำให้บริเวณที่ถูกดูดกินแสดงอาการเป็นจุดสีเหลืองปนแดง

17. โรคใบหงิกเหลือง (เชื้อไวรัส Tomato yellow leaf curl virus, TYLCV) ในมะเขือเทศ สภาพอากาศในช่วงนี้อากาศร้อน มีฝนตก และฝนตกหนักบางพื้นที่ พบในทุกๆ ระยะการเจริญเติบโต ใบยอดและใบอ่อน หดย่นหงิกมีสีเหลือง ขอบใบม้วนงอ ยอดเป็นพุ่ม ใบที่แตกใหม่มีขนาดเล็ก ต้นแคระแกร็น ทำให้มะเขือเทศไม่ติดผลหรือติดผลน้อยมาก

ที่มา : สำนักงานวิจัยและพัฒนาการเกษตร เขตที่ 3 ขอนแก่น กรมวิชาการเกษตร ข้อมูล ณ วันที่ 31 สิงหาคม 2569

ข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรโครงการพระราชดำริ/โครงการพิเศษอื่นๆ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2569

โครงการพัฒนาการเกษตรสองฝั่งแม่น้ำชีอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดขอนแก่น มี 2 กิจกรรม ดังนี้

กิจกรรมที่ 1 จัดทำแปลงเรียนรู้การถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านพืช การปลูกพืชผสมผสาน ในพื้นที่เกษตรกรจำนวน 1 ราย พื้นที่ 2 ไร่ ณ บ้านละหานนา ตำบลละหานนา อำเภอเวียงชัย จังหวัดขอนแก่น

ผลการดำเนินงาน เกษตรกรได้เก็บข้อมูลผลผลิตถั่วลิสงเรียบร้อยแล้วและได้ปลูกไม้ผล เช่น มะพร้าว น้ำหอม มะนาวพันธุ์พิจิตร 1 และ 2 มะขามเปรี้ยวยักษ์พันธุ์ กวก. ลิ้นจี่พันธุ์นครพนม 1 ส้มโอพันธุ์ท่าข่อย ส้มโอพันธุ์ขาวแตงกวา และส้มโอพันธุ์ทองดี ในพื้นที่เรียบร้อยแล้ว

กิจกรรมที่ 2 จัดทำแปลงต้นแบบเทคโนโลยีการผลิตพืชหลังนาใช้น้ำน้อยในพื้นที่เกษตรกรขยายผล (รายใหม่) เกษตรกรขยายผลโครงการฯ จำนวน 14 ราย พื้นที่ 14 ไร่ ณ บ้านละหานนา หมู่ที่ 1, 10, 11, 12 ตำบลละหานนา อำเภอเวียงชัย จังหวัดขอนแก่น

ผลการดำเนินงาน เกษตรกรในกิจกรรมที่ 2 เกษตรกรได้เก็บข้อมูลผลผลิตถั่วลิสงเรียบร้อยแล้ว

ที่มา : สำนักงานวิจัยและพัฒนาการเกษตร เขตที่ 3 ขอนแก่น กรมวิชาการเกษตร ข้อมูล ณ วันที่ 31 สิงหาคม 2569

โครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพเพื่อแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินของเกษตรกร ประจำปี พ.ศ.2569 กิจกรรมการส่งเสริมพัฒนาอาชีพและการตลาด ภายใต้คณะอนุกรรมการนโยบายที่ดินจังหวัดขอนแก่น (คทช.จังหวัดขอนแก่น) สำนักงานวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 3 ขอนแก่น ร่วมพัฒนาอาชีพราษฎรที่ได้รับการจัดสรรที่ดินในพื้นที่ คทช.ป่าภูเวียง ต.นาชุมแสง อ.ภูเวียง จ.ขอนแก่น เทคโนโลยีที่นำไปส่งเสริม ได้แก่เทคโนโลยีการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต

พืชที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ การผลิตพืชแบบผสมผสาน ผลการดำเนินงาน อบรมให้ความรู้แก่เกษตรกรจำนวน 35 ราย หลักสูตรเทคโนโลยีการผลิตพืชแบบผสมผสาน ได้เกษตรกรต้นแบบและจัดทำแปลงต้นแบบ จำนวน 4 ราย รวม 4 ไร่ ปลูกลูกผสมพันธุ์ขอนแก่น 6 และ ข้าวโพดหวาน พันธุ์สูงขลา 84-1 เก็บผลผลิตและองค์ประกอบผลผลิต มอบปัจจัยการผลิตปุ๋ยชีวภาพละลายฟอสเฟต ชีวภัณฑ์ เติบโตเร่งแสงสีรินรัศมี บาซิลลัสทูริงเยนซิส จัดทำบ่อน้ำบาดาล เพื่อลดต้นทุนการใช้น้ำ เกษตรแปลงต้นแบบปลูกไม้ผล ประกอบด้วย มะม่วง มะพร้าวน้ำหอม ส้มโอ และฝรั่ง อยู่ในช่วงดูแลรักษาการเจริญเติบโต

ที่มา : สำนักงานวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 3 ขอนแก่น ข้อมูล ณ วันที่ 31 สิงหาคม 2569

ข้อมูลการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรปลอดภัยด้านหม่อนไหม การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) สำหรับหม่อนเพื่อผลิตใบ (มกษ.3500-2553) ปี 2567 ศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติฯ ขอนแก่น

ลำดับ ที่	ที่อยู่	จำนวน (แปลง)	พื้นที่	วันให้การ รับรอง	วันหมดอายุ	ผลการตรวจ
	ตรวจต่ออายุ					
1	ต.หนองแวงนางแก้ว อ.พล จ.ขอนแก่น	5	4 ไร่ 3 งาน	16 พ.ย 64	15 พ.ย 67	อยู่ระหว่างเสนอ คณะทบทวนพิจารณา
2	ต.โสกนกเต็น อ.พล จ.ขอนแก่น	3	1 ไร่	16 พ.ย 64	15 พ.ย 67	อยู่ระหว่างเสนอ คณะทบทวนพิจารณา
	ตรวจติดตาม					
1	บ้านหัวฝาย ม.2 ต.ปอแดง อ.ชนบท จ.ขอนแก่น (กลุ่มที่ 1)	5	2 ไร่	11 พ.ค. 66	10 พ.ค. 69	อยู่ระหว่างเสนอ คณะทบทวนพิจารณา
2	บ้านหัวฝาย ม.2 ต.ปอแดง อ.ชนบท จ.ขอนแก่น (กลุ่มที่ 1)	8	2 ไร่ 67 ตรว.	27 ก.ย 66	27 ก.ย 69	อยู่ระหว่างเสนอ คณะทบทวนพิจารณา
3	บ้านหัวฝาย ม.2 ต.ปอแดง อ.ชนบท จ.ขอนแก่น (กลุ่มที่ 2)	13	3 ไร่ 3 งาน	6 ธ.ค 65	5 ธ.ค 68	อยู่ระหว่างเสนอ คณะทบทวนพิจารณา
4	ต.หนองแวงนางแก้ว อ.พล จ.ขอนแก่น	2	2 งาน	10 ม.ค 65	9 ม.ค 68	อยู่ระหว่างเสนอ คณะทบทวนพิจารณา
5	ต.ดงเมืองแอม อ.เขาสวนกวาง จ.ขอนแก่น	2	6 ไร่	1 ต.ค 65	30 ก.ย 68	อยู่ระหว่างเสนอ คณะทบทวนพิจารณา
	รวม GAP ทั้งหมด	38 แปลง	20 ไร่ 67 ตรว.			

ข้อมูลการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรปลอดภัยด้านหม่อนไหม การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) สำหรับหม่อนเพื่อผลิตผล (มกษ.1003-2555) ปี 2567 ศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติฯ ขอนแก่น

ลำดับที่	ที่อยู่	จำนวน (แปลง)	พื้นที่	วันให้การ รับรอง	วันหมดอายุ	ผลการตรวจ
	ตรวจติดตาม					
1	ต.โคกสูง อ.อุบลรัตน์ จ.ขอนแก่น	1	1 ไร่	10 ม.ค. 65	9 ม.ค. 68	อยู่ระหว่างเสนอ คณะทบทวนพิจารณา
	รวม GAP ทั้งหมด	1 แปลง	1 ไร่			

ที่มา: ศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติฯ ขอนแก่น ข้อมูล ณ วันที่ 2 กรกฎาคม 2568

3.งบประมาณปี 2569 รวมทั้งสิ้น 6,653,505,981.72 บาท ผลการเบิกจ่าย 918,720,987.47 บาท คิดเห็นร้อยละ...13.81..

ข้อมูล ไตรมาสที่ 3 (เมษายน – มิถุนายน 2569)

3.1 งบประมาณของส่วนราชการต้นสังกัด (Function Base)

1) งบประมาณรวมทั้งสิ้น ...6,533,697,413.00 บาท ผลการเบิกจ่าย 849,035,808.66 บาท คิดเป็นร้อยละ ..12.99.... **ข้อมูล ไตรมาสที่ 3 (มกราคม- เมษายน 2569)**

2) ผลการดำเนินงาน/ผลการปฏิบัติราชการสำคัญ (แผนงานโครงการจำแนกตามพืช ปศุสัตว์ ประมง กลุ่ม/ สหกรณ์ ชลประทาน)

2.1) ด้านพืช : โครงการ..... เป้าหมาย.....
ผลสำเร็จที่สำคัญ.....(เพื่อแก้ไขปัญหา/พัฒนางานด้านการเกษตร).....

1. งบประมาณที่ศูนย์วิจัยพืชไร่นอนแก่นได้รับจัดสรรตามแผนปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณรายจ่าย ประจำปี 2569 ไตรมาส 1-2 มาจาก 2 แหล่งงบประมาณ ได้แก่ งบประมาณของส่วนราชการต้นสังกัด (Function Base) (**งบปกติ**) จำนวน 4,234,260 บาท และ งบประมาณจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (**งบ สกสว.**) จำนวน 5,545,300 บาท รวมงบจัดสรรไตรมาส 1-2 ทั้งสิ้น 9,779,560 บาท

1.1 งบประมาณของส่วนราชการต้นสังกัด (Function Base) (**งบปกติ**) จำนวน 4,234,260 บาท ณ วันที่ 30 มกราคม 2569 มียอดรวมการเบิกจ่าย 1,084,376.89 บาท คิดเป็นร้อยละการเบิกจ่าย 25.61

1.2 งบประมาณจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (**งบ สกสว.**) จำนวน 5,545,300 บาท ประกอบด้วย 21 โครงการ 67 การทดลอง งบ สกสว. มียอดรวมการเบิกจ่าย 647,540.82 บาท คิดเป็นร้อยละการเบิกจ่าย 11.68 งบเงินอุดหนุน 10% (งบ สกสว.ปี2566) จำนวน 450,000 บาท มียอดรวมการเบิกจ่าย 446,450 บาท คิดเป็นร้อยละการเบิกจ่าย 99.21 เฉลี่ยเบิกจ่ายงบประมาณไปแล้วทั้งสิ้น ร้อยละ 45.50

2. ผลการดำเนินงาน/ผลการปฏิบัติราชการสำคัญ

2.1) ด้านพืช โครงการ/กิจกรรมสำคัญปี 2569

แผนงานพื้นฐานด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน มี 1 กิจกรรม

กิจกรรมการบริหารจัดการวิชาการเกษตร บริหารความหลากหลายทางชีวภาพ เป็นการปลูกรวบรวมอนุรักษ์เชื้อพันธุกรรมพืช

การดำเนินงาน ปลุกและดูแลรักษา 1) อ้อยอุตสาหกรรม และอ้อยคั้นน้ำ 500 สายพันธุ์ พื้นที่ 5 ไร่ 2) อ้อยป่า (เลา) และลูกผสม 100 สายพันธุ์ พื้นที่ 1 ไร่ 3) อ้อยป่า (พง) และลูกผสม 250 สายพันธุ์ พื้นที่ 2 ไร่ 4) ถั่วลิสง 20 สายพันธุ์ พื้นที่ 2 ไร่ 5) มันสำปะหลัง 17 สายพันธุ์ 1 ไร่ 6) ป่านรามิ 25 สายพันธุ์ 1 ไร่ 7) ถั่วลิสง 6 สายพันธุ์ 1.5 ไร่ รวมทั้งหมด 918 สายพันธุ์ พื้นที่ 13.5 ไร่ ดำเนินการปลูกดูแลและอยู่ระหว่างดูแลรักษา

แผนงานยุทธศาสตร์การเกษตรสร้างมูลค่า ประกอบด้วย 4 โครงการ

1) โครงการขับเคลื่อนผลงานวิจัยสู่การใช้ประโยชน์

กิจกรรม : ระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่

เป้าหมาย เพิ่มผลผลิตและลดต้นทุนการผลิตอ้อยโรงงานในพื้นที่เกษตรกรรมแปลงใหญ่ อ.กระนวน

จ.ขอนแก่นการดำเนินงาน 1) ติดต่อประสานกับเจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการเกษตร 2) ประสานงานและร่วมกันสำรวจคัดเลือกพื้นที่ปลูกอ้อยโรงงาน 3) ส่งมอบพันธุ์และปัจจัยการผลิตให้กับเกษตรกร 4) กำกับดูแลเกษตรกรที่เป็นเจ้าของ

แปลงปลูกอ้อยตั้งแต่เตรียมพื้นที่ เตรียมท่อนพันธุ์ ปลูก และดูแลรักษา จนกระทั่งเก็บเกี่ยวผลผลิต 5) จัดอบรมเพิ่มองค์ความรู้เสริมให้กับเกษตรกรในพื้นที่และเครือข่าย ขณะนี้ดำเนินการปลูกและดูแลรักษาแปลง

2) โครงการพัฒนาศักยภาพกระบวนการผลิตสินค้าเกษตร (ผ.2)

กิจกรรม : โครงการพัฒนาศักยภาพกระบวนการผลิตสินค้าเกษตร

เป้าหมายผลิตถั่วลิสงรวม 18.85 ตัน ผลิตท่อนพันธุ์อ้อยโรงงาน 68,000 ลำ และอ้อยคั้นน้ำ อ้อยพลังงานรวม 20,000 ลำ

การดำเนินงาน 1) สำรวจแปลงปลูกถั่วลิสง เก็บตัวอย่างดินมาวิเคราะห์คุณสมบัติทางกายภาพและเคมีของดินก่อนปลูก สนับสนุนปัจจัยการผลิต (แปลงเกษตรกร) 2) ปลูกถั่วลิสงฤดูแล้งตามแผนที่กำหนด ดูแลรักษาแปลงตามความเหมาะสม 3) เตรียมแปลงปลูกอ้อย 4) ปลูกอ้อยตามแผนที่กำหนด ดูแลรักษาตามความเหมาะสม 5) ดำเนินการเก็บเกี่ยวผลผลิต/ปรับปรุงสภาพถั่วลิสงทุกชั้นพันธุ์ฤดูแล้ง และเตรียมแปลง เมล็ดพันธุ์ สำหรับปลูกฤดูฝน 6) เก็บเกี่ยวผลผลิตอ้อย ขณะนี้ดำเนินการปลูกและดูแลรักษาแปลงถั่วลิสง และเก็บเกี่ยวผลผลิตอ้อยปี 2568 เสร็จสิ้น และอยู่ระหว่างการเตรียมแปลงและพันธุ์สำหรับปลูกใหม่

3) โครงการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ความเป็นเลิศทางด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมเกษตรสมัยใหม่

กิจกรรม : การพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ความเป็นเลิศทางด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมเกษตรสมัยใหม่

เป้าหมาย การสร้างแปลงถ่ายทอดเทคโนโลยีเกษตรสมัยใหม่เพื่อการปลูกอ้อยโรงงานและถั่วลิสง โดยมุ่งเน้นการใช้เครื่องจักรกลขนาดเล็กและอากาศยานไร้คนขับทุกช่วงฤดูการผลิต

การดำเนินงาน แปลงปลูกอ้อยโรงงาน 1) วิเคราะห์ดิน 2) เตรียมแปลงพร้อมใส่สารปรับปรุงบำรุงดิน 3) ปลูกอ้อยพันธุ์ กวก.ขอนแก่น 3 4) ดูแลรักษาแปลง 5) เก็บเกี่ยวผลผลิต 6) จัดอบรมเพิ่มองค์ความรู้เสริมให้กับเกษตรกรในพื้นที่และเครือข่าย ขณะนี้ดำเนินการปลูกและดูแลรักษาแปลง

การดำเนินงาน แปลงปลูกถั่วลิสง 1) วิเคราะห์ดิน 2) เตรียมแปลงพร้อมใส่สารปรับปรุงบำรุงดิน 3) ปลูกถั่วลิสงพันธุ์ กวก.ขอนแก่น 9 4) ดูแลรักษาแปลง 5) เก็บเกี่ยวผลผลิต 6) จัดอบรมเพิ่มองค์ความรู้เสริมให้กับเกษตรกรในพื้นที่และเครือข่าย ขณะนี้ดำเนินการปลูกและดูแลรักษาแปลง

4) โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น

กิจกรรม : การสร้างอัตลักษณ์สินค้าเกษตรพื้นถิ่น

เป้าหมาย เพิ่มผลผลิต ลดต้นทุนการผลิต และ การใช้ทรัพยากรน้ำอย่างคุ้มค่าในการปลูกทุเรียนภาคตะวันออก การดำเนินงาน 1) ติดต่oprสานกับเจ้าหน้าที่กรมวิชาการเกษตรในพื้นที่ปลูกทุเรียน 2) ประสานงานและร่วมกันสำรวจคัดเลือกพื้นที่ปลูกทุเรียนที่เคยให้ผลผลิตมาก่อน 3) วางระบบน้ำอัจฉริยะที่ให้น้ำตามความต้องการของพืช 4) ให้คำแนะนำและร่วมดูแลรักษาแปลง จนกระทั่งเก็บเกี่ยวผลผลิต ขณะนี้อยู่ระหว่างการดูแลรักษาแปลง

แผนงานยุทธศาสตร์การพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก มี 2 โครงการ ได้แก่

1) โครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพเพื่อแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินของเกษตรกร

กิจกรรม : ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพเพื่อแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินของเกษตรกร

เป้าหมาย พัฒนาอาชีพราษฎรที่ได้รับการจัดสรรที่ดินทำกินในพื้นที่ คทช. ร่วมพัฒนาอาชีพราษฎรที่ได้รับการจัดสรรที่ดินในพื้นที่ คทช. 2 พื้นที่ในเขต จ.มหาสารคาม เพื่อเพิ่มผลผลิต ลดต้นทุนการผลิตและสร้างมูลค่าเพิ่ม การดำเนินงาน แปลงปลูกอ้อยคั้นน้ำ 1) วิเคราะห์ดิน 2) เตรียมแปลงพร้อมใส่สารปรับปรุงบำรุงดิน 3) ปลูกอ้อยพันธุ์

กวก.สุพรรณบุรี 50 4) ดูแลรักษาแปลง 5) เก็บเกี่ยวผลผลิต 6) จัดอบรมเพิ่มองค์ความรู้เสริมให้กับเกษตรกรในพื้นที่และเครือข่าย ขณะนี้ดำเนินการปลูกและดูแลรักษาแปลง

การดำเนินงาน แปลงปลูกถั่วลิสง 1) วิเคราะห์ดิน 2) เตรียมแปลงพร้อมใส่สารปรับปรุงบำรุงดิน 3) ปลูกถั่วลิสงพันธุ์ กวก.ขอนแก่น 6 4) ดูแลรักษาแปลง 5) เก็บเกี่ยวผลผลิต 6) จัดอบรมเพิ่มองค์ความรู้เสริมให้กับเกษตรกรในพื้นที่และเครือข่าย ขณะนี้ดำเนินการปลูกและดูแลรักษาแปลง

2) โครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

กิจกรรม : พัฒนาศักยภาพเกษตรกรเครือข่าย ศพก.

เป้าหมาย เพื่อเพิ่มผลผลิต ลดต้นทุนการผลิตและสร้างมูลค่าเพิ่มจากการปลูกถั่วลิสงในพื้นที่ ศพก.

อ.มัญจาคีรี จ.ขอนแก่น

การดำเนินงาน แปลงปลูกถั่วลิสง 1) วิเคราะห์ดิน 2) เตรียมแปลงพร้อมใส่สารปรับปรุงบำรุงดิน 3) ปลูกถั่วลิสงพันธุ์ กวก.ขอนแก่น 6 4) ดูแลรักษาแปลง 5) เก็บเกี่ยวผลผลิต 6) จัดอบรมเพิ่มองค์ความรู้เสริมให้กับเกษตรกรในพื้นที่และเครือข่าย ขณะนี้ดำเนินการปลูกและดูแลรักษาแปลง

แผนปฏิบัติการด้านการวิจัยและนวัตกรรม

เป็นการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการด้านวิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรมที่ได้รับงบประมาณจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.) ประจำปี 2569 จำนวน 21 โครงการ 67 การทดลอง โดยแบ่งการดำเนินงาน เป็น 4 กลุ่ม ได้แก่

1) วิจัยและพัฒนาพืชไร่ ได้แก่ พืชไร่เศรษฐกิจ (อ้อย ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ และมันสำปะหลัง) พืชไร่ตระกูลถั่ว (ถั่วเหลือง ถั่วเขียว และถั่วลิสง) พืชไร่อาหาร (ข้าวโพดหวาน ข้าวโพดข้าวเหนียว อ้อยคั้นน้ำ และมันสำปะหลังบริโภค) และพืชไร่ทดแทนพลังงาน (โคลนอ้อยพลังงาน และโคลนอ้อยชีวมวล)

2) วิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตพืช ได้แก่ อ้อยคั้นน้ำ ถั่วลิสง กาแฟ และปุยชีวภาพ

3) วิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีอารักขาพืช ได้แก่ อ้อย ถั่วเขียว ถั่วลิสง อ้อยคั้นน้ำ มะละกอ

4) วิจัยและพัฒนากระบวนการลดก๊าซเรือนกระจก ได้แก่ มันสำปะหลัง ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ถั่วลิสง สับปะรด ถั่วเหลือง

การดำเนินงานทั้ง 4 กลุ่ม เป็นการดำเนินงานตามแผนการปฏิบัติงานตลอดทั้งปีของงบประมาณที่ได้รับจาก สกสว. โดยแบ่งเป็นงานในแปลงทดลองและห้องปฏิบัติการ ซึ่งในแปลงทดลองดำเนินการเป็น 4 ขั้นตอน ได้แก่

1) เตรียมแปลง และวัสดุอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้อง 2) ปลูกพืชและดูแลรักษา 3) เก็บเกี่ยวผลผลิตและดูแลรักษาหลังการเก็บเกี่ยวผลผลิต และ 4) วิเคราะห์ผลการทดลองและรายงานผลการทดลอง สำหรับการดำเนินงานในส่วนของห้องปฏิบัติการ ดำเนินการเป็น 3 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การเตรียมสารเคมี และ วัสดุอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้อง 2) การเตรียมตัวอย่างพืชทดลองและดำเนินการทดลองตามแผนการปฏิบัติงาน และ 3) วิเคราะห์ผลการทดลองและรายงานผลการทดลอง

ผลการดำเนินงานวิจัย 1) อ้อยโรงงานและอ้อยคั้นน้ำ อยู่ระหว่างการดูแลรักษา 2) งานวิจัยตระกูลถั่ว อยู่ระหว่างการปลูกและดูแลรักษาแปลงปลูกถั่วลิสง 3) งานวิจัยพืชอื่น ๆ อยู่ระหว่างการดูแลรักษา และ 4) งานวิจัยระดับห้องปฏิบัติการอยู่ระหว่างการดำเนินงานทดลอง

ที่มา : ศูนย์วิจัยพืชไร่ขอนแก่น

โครงการด้านหม่อนไหม ปี 2569 (Agenda) มี 5 โครงการ

1. โครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ ดังนี้

1) งบประมาณจัดการโครงการ รวม 77,760 บาท

2) ฝึกอบรมเกษตรกร 2 หลักสูตร ดังนี้

2.1) หลักสูตร การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตหม่อนไหมระบบแปลงใหญ่ (จำนวน 2 วัน) แปลงปี 2567

- กลุ่มแปลงใหญ่ทั่วไป (หม่อนไหม) หมู่ 11 ตำบลดงลาน อำเภอสีขอมพู จังหวัดขอนแก่น รวม 33 ราย

งบประมาณ 135,730 บาท

- แปลงใหญ่ทั่วไป (หม่อนไหม) หมู่ 4 ตำบลห้วยแก อำเภอนบพ จังหวัดขอนแก่น งบประมาณ 214,410 บาท

2.2) หลักสูตร วางแผนและทบทวนการดำเนินงานเกษตรแปลงใหญ่ (จำนวน 1 วัน) แปลงปี

2569 รวม 32 ราย งบประมาณ 13,940 บาท

2. โครงการเกษตรทฤษฎีใหม่

1) งบประมาณจัดการโครงการ (ค่าดำเนินงานและติดตามโครงการ) รวม 14,000 บาท

2) ฝึกอบรมเกษตรกร หลักสูตร แนวคิดการทำเกษตรทฤษฎีใหม่เพื่อพัฒนางานด้านหม่อนไหม รวม

20 ราย งบประมาณ 32,580 บาท

3) สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์การเกษตร/ปัจจัยการผลิตด้านหม่อนไหมตามภารกิจ/ความต้องการ รวม 6 จุด

งบประมาณ 24,000 บาท

4) ติดตามเยี่ยมเยียนเกษตรกร 10 ราย

5) สนับสนุนหม่อนพันธุ์ดี (วัสดุการเกษตรเพาะชำหม่อน/หม่อนชำถุง ฯลฯ) ตามความต้องการ งบประมาณ

12,000 บาท

3. ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพสินค้าเกษตรด้านหม่อนไหม (ศพก.) ดังนี้

1) กิจกรรมติดตามและบริหารจัดการโครงการ รวม 15,000 บาท

2) จัดฝึกอบรมเกษตรกร 2 หลักสูตร รวม 30 ราย งบประมาณ 83,860 บาท แยกเป็น

2.1) หลักสูตร แปรรูปผลิตภัณฑ์หม่อนไหม (2 วัน) รวม 10 ราย สถานที่ ศพก. ด้านหม่อนไหม ตำบลบ้านเรือ อำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น งบประมาณ 31,860 บาท

2.2) หลักสูตร เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรด้านหม่อนไหม (3 วัน) รวม 20 ราย งบประมาณ 52,000 บาท

-ศพก.ด้านหม่อนไหม ตำบลหนองกุงใหญ่ อำเภอกะนวน จังหวัดขอนแก่น

4. พัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer)

1) ขึ้นทะเบียนเกษตรกรรายใหม่ 5 ราย งบประมาณ 1,480 บาท

2) ตรวจสอบระดับและเก็บข้อมูลรายได้ของเกษตรกร Smart Farmer หม่อนไหม งบประมาณ 5,920 บาท

3) จัดฝึกอบรมเกษตรกร Smart Farmer หม่อนไหม หลักสูตร การพัฒนาศักยภาพ Existing Smart Farmer หม่อนไหม รวม 130 ราย งบประมาณ 96,600 บาท

4) งบเงินอุดหนุน 100,000 บาท อยู่ระหว่างดำเนินการ

5. พัฒนาความเข้มแข็งกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกหม่อนเลี้ยงไหม

1) จัดฝึกอบรมเกษตรกร หลักสูตร การฟอกย้อมสีเส้นไหมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตผ้าไหมให้ได้มาตรฐาน รุ่นที่ 1 (หลักสูตร 3 วัน) 2 รุ่น รวม 40 ราย งบประมาณรุ่นละ 49,900 บาท รวม 99,800 บาท ได้แก่ เกษตรกรบ้านขามป้อม ต.บ้านลาน อ.บ้านไผ่ จ.ขอนแก่น จำนวน 20 ราย อบรมวันที่ 25-27 มีนาคม 2569

2) ติดตามนิเทศงาน รวม 26,160 บาท

3) วัสดุสำนักงานและคอมพิวเตอร์ รวม 3,000 บาท

4) งบประมาณอุดหนุน 100,000 บาท

ที่มา : ศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติฯขอนแก่น (ข้อมูล ณ วันที่ 2 มิถุนายน 2569)

3.2 งบประมาณจังหวัด (Area Base)

1) งบประมาณรวมทั้งสิ้น...23,227,500.00 บาท ผลการเบิกจ่าย...3,402,771.26 บาท คิดเป็นร้อยละ 14.65.. ข้อมูล ไตรมาสที่ 3 (เมษายน-มิถุนายน 2569)

3.3 งบประมาณแผนงานบูรณาการการพัฒนาพื้นที่ระดับภาค ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

(งบกลุ่มจังหวัด)

1) งบประมาณรวมทั้งสิ้น.....3,861,300.....บาท ผลการเบิกจ่าย.....132,000.....บาท คิดเป็นร้อยละ.....3.42..... ไตรมาสที่ 3 (เมษายน-มิถุนายน 2569)

3.4 งบประมาณอื่น ๆ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 ไตรมาสที่ 3 (เมษายน-มิถุนายน 2569)

1) งบประมาณรวมทั้งสิ้น.....92,719,768.72 บาท ผลการเบิกจ่าย.....66,150,407.55 บาท คิดเป็นร้อยละ...71.34.....

4. ผลการดำเนินงานโครงการสำคัญ (Agenda) (สรุปโดยย่อ)

4.1 ระบบการส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ (อยู่ระหว่างบันทึกข้อมูล)

4.2 โครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (หลัก) มี 26 ศูนย์ 26 อำเภอ โดยแบ่งตามสินค้าหลัก ดังนี้ เกษตรผสมผสาน จำนวน 11 ศูนย์ ข้าว จำนวน 9 ศูนย์ จิ้งหรีด จำนวน 1 ศูนย์ ผัก จำนวน 1 ศูนย์ มะม่วง จำนวน 1 ศูนย์ มันสำปะหลัง จำนวน 2 ศูนย์ ยางพารา จำนวน 1 ศูนย์ ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร เครือข่าย มี 409 ศูนย์

1. พัฒนาศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) จำนวน 26 ศูนย์ ให้มีความพร้อมในการเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการเกษตร และเป็นสถานที่ให้บริการข้อมูล ข่าวสาร พร้อมทั้งให้บริการด้านการเกษตรให้กับเกษตรกรในชุมชน และพัฒนาพื้นที่ในบริเวณ ศพก. โครงสร้างพื้นฐาน และสิ่งอำนวยความสะดวก ให้มีความพร้อมในการให้บริการ

2. พัฒนาศูนย์เครือข่าย อื่นๆ จำนวน 78 ศูนย์ ให้มีความพร้อมในการเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการเกษตรของชุมชน และสามารถสนับสนุนเชื่อมโยงการดำเนินงานกับ ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรได้

3. จัดกระบวนการเรียนรู้ให้กับเกษตรกรผู้นำ จำนวน 780 ราย เพื่อจัดกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดฤดูกาลผลิต ตามกระบวนการโรงเรียนเกษตรกร ให้กับเกษตรกรผู้นำ และเพื่อบ่มเพาะเกษตรกรไปสู่การส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่

4. พัฒนาประธานศูนย์เครือข่ายของ ศพก. จำนวน 260 ราย เพื่อพัฒนาศักยภาพการเป็นผู้นำของประธานศูนย์เครือข่ายของ ศพก. ตามความชำนาญของแต่ละบุคคล

5. สนับสนุนการให้บริการของ ศพก. และเครือข่ายจัดงานวันถ่ายทอดเทคโนโลยีเพื่อเริ่มต้นฤดูกาลผลิตใหม่ (Field day) 26 ศูนย์/ 780 ราย เพื่อให้เกษตรกรได้รับการถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านต่างๆ และรับบริการด้านการเกษตรจากหน่วยงานภาครัฐราชการ และหน่วยงานภาคีเครือข่ายมีการบูรณาการในการให้บริการทางการเกษตรแก่เกษตรกรในพื้นที่ ศพก. ก่อนเริ่มต้นฤดูกาลผลิตใหม่

6. ประชุมคณะกรรมการเครือข่าย ศพก. และแปลงใหญ่ ระดับจังหวัด เกษตรกร 52 ราย จำนวน 4 ครั้ง เพื่อให้คณะกรรมการเครือข่าย ศพก. และแปลงใหญ่ ระดับจังหวัด ได้พบปะแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และเชื่อมโยงการทำงานระหว่างกันในระดับจังหวัด

7. ประชุมคณะกรรมการ ศพก. และแปลงใหญ่ ระดับอำเภอ (อำเภอละ 10 ราย) รวม 260 ราย จำนวน 4 ครั้ง 1 เพื่อให้คณะกรรมการได้ร่วมกันวิเคราะห์และวางแผนการดำเนินงานของ ศพก. และการรับรองศูนย์เครือข่ายของ ศพก. และเพื่อให้เกิดการเชื่อมโยงเครือข่ายกันระหว่างศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) กับแปลงใหญ่

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดขอนแก่น

4.3 โครงการแก้ไขปัญหายางพารา

1. พื้นที่ปลูกยางพาราจังหวัดขอนแก่น ทั้งหมด 57,359.79 ไร่ เปิดกรีด 53,805.23 ไร่ ยังไม่เปิดกรีด 3,554.62 ไร่

สวนยางยังไม่เปิดกรีด		สวนยางเปิดกรีด		รวม	
ราย	ไร่	ราย	ไร่	ราย	ไร่
387	3,554.62	4,780	53,805.23	5,018	57,359.79

-สวนดำเนินการ ตามโครงการส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการปลูกแทน ณ 28 สิงหาคม 2569 จำนวน 77 ราย เนื้อที่ 652.75 ไร่ แบ่งเป็น ยางพารา 72 ราย 599.35 ไร่, ไม้ยืนต้น 1 ราย 13.90 ไร่, แบบผสมผสาน 4 ราย 39.50 ไร่

2. ปริมาณผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ต่อปี ของเกษตรกรในพื้นที่ปลูกยางพาราจังหวัดขอนแก่น เท่ากับ 188 กก./ไร่/ปี อ้างอิงข้อมูลปริมาณการผลิตยางพารา ปี 2568 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (จังหวัดขอนแก่น ปี 2568) จากสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

3. ปริมาณยางที่ซื้อขายผ่านตลาดยาง กยท. และตลาดเครือข่าย (ยางก้อนถ้วย)

ปีงบประมาณ 2565 ปริมาณผลผลิต รวมทั้งสิ้น 15,955.75 ตัน คิดเป็นมูลค่า 457 ล้านบาท (ราคาเฉลี่ย 28.03 บาท)

ปีงบประมาณ 2566 ปริมาณผลผลิต รวมทั้งสิ้น 15,414.66 ตัน คิดเป็นมูลค่า 391 ล้านบาท (ราคาเฉลี่ย 24.06 บาท)

ปีงบประมาณ 2567 ปริมาณผลผลิต รวมทั้งสิ้น 9,424.61 ตัน คิดเป็นมูลค่า 317 ล้านบาท (ราคาเฉลี่ย 33.67 บาท)

ปีงบประมาณ 2568 ปริมาณผลผลิต รวมทั้งสิ้น 8,849.93 ตัน คิดเป็นมูลค่า 295 ล้านบาท (ราคาเฉลี่ย 33.35 บาท)

ปีงบประมาณ 2569 (1 ต.ค. 68 - 28 ส.ค. 69) ปริมาณผลผลิต รวมทั้งสิ้น 4,603.24 ตัน คิดเป็นมูลค่า 188 ล้านบาท (ราคาเฉลี่ย 40.85 บาท)

4. แหล่งจำหน่ายผลผลิต กยท.จ.ขอนแก่นมีจุดรวบรวมยาง จำนวน 16 จุด ที่ขึ้นทะเบียนสถาบันเกษตรกรฯ กับ กยท. (ปัจจุบันดำเนินการ 15 สถาบันเกษตรกรฯ, อยู่ระหว่างการฟื้นฟู 1 สถาบันเกษตรกรฯ) และมีการประมูลผลผลิตผ่านพ่อค้า/ผู้ประกอบการยาง ผลผลิตยางที่ประมูลได้มีการส่งออกนอกจังหวัด เนื่องจากจังหวัดขอนแก่นไม่มีโรงงานของภาครัฐและเอกชนในการแปรรูปยางขึ้นต้น ขึ้นกลาง และขึ้นปลาย ประกอบด้วย

อ.กระนวน	จำนวน 4	สถาบันเกษตรกรฯ (ดำเนินการ 3 สถาบันเกษตรกรฯ)			
อ.ซำสูง	จำนวน 1	สถาบันเกษตรกรฯ	อ.น้ำพอง	จำนวน 1	สถาบันเกษตรกรฯ
อ.สีชมพู	จำนวน 1	สถาบันเกษตรกรฯ	อ.หนองเรือ	จำนวน 1	สถาบันเกษตรกรฯ
อ.อุบลรัตน์	จำนวน 1	สถาบันเกษตรกรฯ	อ.เวียงเก่า	จำนวน 2	สถาบันเกษตรกรฯ
อ.บ้านแฮด	จำนวน 1	สถาบันเกษตรกรฯ	อ.เมืองขอนแก่น	จำนวน 2	สถาบันเกษตรกรฯ
อ.เขาสวนกวาง	จำนวน 1	สถาบันเกษตรกรฯ	อ.ภูผาม่าน	จำนวน 1	สถาบันเกษตรกรฯ

5. ผู้ประกอบการยาง ที่ขึ้นทะเบียนฯ กับ กยท.จ.ขอนแก่น จำนวน 11 ราย ประกอบด้วย บุคคลธรรมดา 7 ราย นิติบุคคล 4 ราย ดังนี้

ลำดับ ที่	ชื่อผู้ประกอบการ กิจการยาง	ที่ตั้ง	การแปรรูปผลผลิตยางพารา		โทรศัพท์
			ชนิด	ปริมาณ (ตัน) ต่อปี	
1	เฮง เฮง รับเบอร์	97 ม.8 ต.ตาสาด อ.กระนวน จ.ขอนแก่น 40170	ยางก้อนถ้วย	2,400 ตัน	064-0961499
2	เพ็ญใจ รับเบอร์	75 ม.4 ต.บ้านฝาง อ.กระนวน จ.ขอนแก่น 40170	ยางก้อนถ้วย	1,000 ตัน	093-4342695
3	โนอาร์ รับเบอร์	228 ม.2 ต.ตาสาด อ.กระนวน จ.ขอนแก่น 40170	ยางเครพ	2,600 ตัน	087-7245704
4	สมานการค้า	207 ม.1 ต.ทมนางาม อ.โนนสะอาด จ.อุดรธานี 41240	ยางก้อนถ้วย น้ำยางดิบ	1,000 ตัน	083-3343048
5	โตวันยางพารา	197 ม.6 ต.ทุ่งลุยลาย อ.คอนสาร จ.ชัยภูมิ 36180	ยางก้อนถ้วย	1,600 ตัน	063-0546626
6	บริษัท พีชดีการเกษตร 2519 จำกัด	108 ม.1 ต.หนองโก อ.กระนวน จ.ขอนแก่น 40170	ยางก้อนถ้วย ไม้ยางพารา	2,600 ตัน 1,000 ล บ . ฟุต/ปี	085-0019655
7	ภูริพันธ์ ยางพารา	99/9 ม.9 ต.แก่งโสภา อ.วังทอง จ.พิษณุโลก 65220	ยางก้อนถ้วย แผ่นดิบ น้ำยางสด	2,000 ตัน	089-5626587
8	บริษัท คอนสแตนท์ เอเชีย เทค จำกัด	99/275 ซ.กรุงเทพกรีฑา 15 (ประชาร่วมใจ) แขวง หัวหมาก เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร 10240	ค้ายางเพื่อซื้อมา ขายไป ภายในประเทศ	6,000 ตัน	065-4652625
9	ลั่นทองยางพารา	275 ม.4 ต.หัวนาคำ อ.กระนวน จ.ขอนแก่น 40170	ค้ายางเพื่อซื้อมาขายไป ในพื้นที่ ต.หัวนาคำ อ.กระนวน จ.ขอนแก่น	300 ตัน	088-8944616
10	ก.ก้าวยางพารา	161 ต.หนองโก อ.กระนวน จ.ขอนแก่น 40170	ค้ายางเพื่อซื้อมา ขายไป ภายในประเทศ	1,000 ตัน	061-4520102
11	ห้างหุ้นส่วนจำกัด พีที ออดี โบค (ไทยแลนด์)	63 ต.ศิลา อ.เมืองขอนแก่น จ.ขอนแก่น 40000	ค้ายางเพื่อซื้อมา ขายไป ภายในประเทศ	1,000 ตัน	095-6599818

6. ศูนย์เรียนรู้ยางพาราจังหวัดขอนแก่น 1 แห่ง (ต.คำม่วง อ.เขาสวนกวาง จ.ขอนแก่น)

7. กิจกรรมอื่นๆ และนโยบายกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

-ไม่มี-

8. โครงการแก้ไขปัญหายางพารา

1) โครงการชะลอการขายยางของสถาบันเกษตรกร เพื่อรักษาเสถียรภาพราคายาง กลุ่มเป้าหมาย คือ สถาบันเกษตรกรชาวสวนยางที่ขึ้นทะเบียนกับ กยท. : จังหวัดขอนแก่น มี 5 สถาบันเกษตรกรฯ ที่สมัครเข้าร่วมโครงการฯ ดังนี้

- 1.1) สหกรณ์นิคมดงมูลหนึ่ง จำกัด ต.หนองโก อ.กระนวน จ.ขอนแก่น
- 1.2) สหกรณ์นิคมดงมูลสอง จำกัด ต.บ้านฝาง อ.กระนวน จ.ขอนแก่น
- 1.3) กลุ่มเกษตรกรเครือข่ายยางพาราอำเภอบุธรัตน์ ต.บ้านดง อ.บุธรัตน์ จ.ขอนแก่น
- 1.4) กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกสวนยางพาราตำบลโนนทอง ต.โนนทอง อ.หนองเรือ จ.ขอนแก่น
- 1.5) สหกรณ์กองทุนสวนยางขอนแก่น จำกัด ต.บ้านฝาง อ.กระนวน จ.ขอนแก่น

ผลการดำเนินงานสรุปได้ดังนี้ ปีงบประมาณ 2565 จำนวน 2,944.38 ตัน ปีงบประมาณ 2566 จำนวน 1,532.29 ตัน ปีงบประมาณ 2567 จำนวน 1,134.67 ตัน และปีงบประมาณ 2568 จำนวน 3,794.83 ตัน ปีงบประมาณ 2569 (1 ต.ค. 68 - ส.ค. 69) จำนวน 248.43 ตัน

2) โครงการสนับสนุนสินเชื่อเป็นเงินทุนหมุนเวียนแก่สถาบันเกษตรกรเพื่อรวบรวมยางพาราวงเงินสินเชื่อ 10,000 ล้านบาท จังหวัดขอนแก่นเข้าร่วมโครงการฯ 4 สถาบันเกษตรกร ปัจจุบันดำเนินการ 1 สถาบันเกษตรกร คือ สหกรณ์นิคมดงมูลสอง จำกัด โดยรวบรวมผลผลิต/ปริมาณยางคงเหลือ (Stock) ประเภทยางก้อนถ้วย (มี.ค.69) ปริมาณ 632.67 ตัน มูลค่า 21,382,912 บาท (3 สถาบันเกษตรกร คือ สหกรณ์นิคมดงมูลหนึ่ง จำกัด, สหกรณ์กองทุนสวนยางขอนแก่น จำกัด ชำระเงินครบแล้ว และกลุ่มเกษตรกรเครือข่ายยางพาราอำเภอกะนวนไม่มีการรวบรวมผลผลิต)

9. ประเมินการรายได้ของเกษตรกรชาวสวนยางในพื้นที่จังหวัดขอนแก่น

ผลผลิตยางพารา (พื้นที่กรีดยาง 53,805.23 ไร่) ที่คาดว่าจะสร้างรายได้ต่อปีให้แก่เกษตรกรชาวสวนยางในพื้นที่จังหวัดขอนแก่นคิดเป็นมูลค่าประมาณ 830 ล้านบาท (ปริมาณผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ต่อปีเท่ากับ 188 กก./ไร่/ปี)

ที่มา : การยางแห่งประเทศไทยจังหวัดขอนแก่น (ข้อมูล ณ วันที่ 28 สิงหาคม 2569)

5. สถานการณ์การผลิตและราคาสินค้าเกษตรที่สำคัญ (เช่น สินค้าเกษตร พาร์มมาตรฐานด้านปศุสัตว์ ผลการสุ่มตรวจนมโรงเรียน)

5.1 สินค้าเกษตร

มันสำปะหลังโรงงาน พื้นที่เพาะปลูก 665,375 ไร่ (ข้อมูล ณ วันที่ 13 กพ. 68)

5.2 พาร์มมาตรฐานด้านปศุสัตว์

จำนวนฟาร์มปศุสัตว์ที่ได้รับรองมาตรฐาน GAP จังหวัดขอนแก่น 1048 แห่ง แยกรายชนิดสัตว์ ดังนี้

ชนิดสัตว์	จำนวน แห่ง)
1.โคนม	479
2.โคเนื้อ	9
3.สุกร	297
4.ไก่ไข่	85
5.ไก่ไข่อ่อน	44
6.ไก่เนื้อ	130
7.ห่าน	1
8.เป็ดพันธุ์	1
9.ไก่พันธุ์	1
10.ชันโรง	1

5.3 ผลการสุ่มตรวจนมโรงเรียน (สำนักงานปศุสัตว์ไม่ได้ดำเนินการ)เป็นสหกรณ์จังหวัดขอนแก่นเป็นผู้ดำเนินการ (3 กุมภาพันธ์ 2569)

6. สถานการณ์และการช่วยเหลือภัยพิบัติด้านเกษตร

6.1 จังหวัดขอนแก่น ไม่มีรายงานสถานการณ์ (ภัยแล้ง อุทกภัย ศัตรูพืชระบาด ฝนทิ้งช่วง ฯลฯ) ในช่วงวันที่ 1 เมษายน – 30 มิถุนายน 2569

ที่มา: สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดขอนแก่น ข้อมูลวันที่ 15 กรกฎาคม 2569

ด้านปศุสัตว์

จังหวัดขอนแก่น ไม่มีภัยแล้ง อุทกภัย ด้านปศุสัตว์ ในช่วงวันที่ 1-เมษายน – 30 มิถุนายน 2569

ที่มา: สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดขอนแก่น ข้อมูล ณ 19 กรกฎาคม 2569

6.2 ผลการเฝ้าระวังโรคและแมลงศัตรูสำคัญ

ผลการเฝ้าระวังโรคและแมลงศัตรูสำคัญสร้างการรับรู้ มาตรการเฝ้าระวังและการป้องกันกำจัด โรคใบด่างมันสำปะหลัง และหนอนกระทู้ข้าวโพดลายจุด fall armyworm (FAW) โดยบูรณาการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ สํารวจและติดตามการระบาด ที่มา: สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 3

6.3 สถานการณ์อุทกภัย/ด้านวาตภัย

6.4 การช่วยเหลือตามระเบียบกระทรวงการคลังฯ

6.5 สวัสดิการเพื่อเกษตรกรชาวสวนยาง ปีงบประมาณ 2569 (1 ตุลาคม 2568 – 30 มิถุนายน 2569)

-กิจกรรมสวัสดิการบรรเทาความเดือดร้อน กรณีสวนยางประสบภัย จำนวน 12 ราย 36,000 บาท

-กิจกรรมเงินช่วยเหลือเกษตรกรกรณีเสียชีวิต จำนวน 51 ราย 1,530,000 บาท

-กิจกรรมเงินกู้ยืมเพื่อบรรเทาความเดือดร้อน (รายละไม่เกิน 50,000 บาท) จำนวน 8 ราย 400,000 บาท

การผลิตปุ๋ยชีวภาพ และการขับเคลื่อนการใช้ประโยชน์ในระดับพื้นที่จังหวัดขอนแก่น ปีงบประมาณ 2569 แผนและผลการดำเนินการ ภายใต้ง 6 โครงการ โดยมีเป้าหมายและผลการดำเนินงาน รายละเอียดดังตารางนี้

โครงการ/กิจกรรม	เป้าหมาย		ผลการดำเนินงาน	
	จำนวน	หน่วย	จำนวน	หน่วย
แผนงานยุทธศาสตร์การเกษตรสร้างมูลค่า				
1. โครงการขับเคลื่อนผลงานวิจัยสู่การใช้ประโยชน์				
กิจกรรม : ส่งเสริมระบบเกษตรแบบแปลงใหญ่ หนองไผ่ฝรั่ง อ.ภูผาม่าน				
อบรมเกษตรกร	30	ราย	30	ราย
แปลงต้นแบบ 2 รายๆ ละ 1 ไร่ (2 ไร่)	2	ราย/ไร่	2	ราย/ไร่
งานผลิตปุ๋ยหมัก 5 ตัน	5	ตัน	5	ตัน
งานผลิตปุ๋ยชีวภาพละลายฟอสเฟต (สปพ.ขก.)	100	กก.	100	กก.
DOA soil test kit 1 ชุด (ผลิตร่วมกับ กปผ.)	1	ชุด	1	ชุด
งานผลิตปุ๋ยชีวภาพ PGPR-1 80 (ส่ง ศวพ.นค.)	80	กก.	80	กก.
งานผลิตปุ๋ยชีวภาพ PGPR-3 (ส่ง ศวพ.3 และ ศวร.ขก.)	250	กก.	250	กก.
งานผลิตปุ๋ยชีวภาพละลายฟอสเฟต (ส่ง ศวส.ศรีสะเกษ)	50	กก.	50	กก.
2. โครงการพัฒนาศักยภาพกระบวนการผลิตสินค้าเกษตร				
กิจกรรม : การตรวจสอบปัจจัยการผลิต (ผลิตปุ๋ยชีวภาพละลายฟอสเฟต ปุ๋ยชีวภาพ PGPR-3 และแห่นแดง)				
2.1 การผลิตและแจกจ่ายปุ๋ยชีวภาพละลายฟอสเฟต	1,000	กก.	1,000	กก.
2.1 การผลิตและแจกจ่ายปุ๋ยชีวภาพปุ๋ยชีวภาพ PGPR-3	400	กก.	400	กก.
2.2 การผลิตและแจกจ่ายแห่นแดง	2,000	กก.	2,000	กก.
3. โครงการพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น กิจกรรม : การสร้างอัตลักษณ์สินค้าเกษตรพื้นถิ่น				

ฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ของกรมวิชาการเกษตร หลักสูตร “การวิเคราะห์ดินด้วยชุดตรวจดิน DOA-soil test kits”	40	ราย	40	ราย
4. โครงการขับเคลื่อนผลงานวิจัยสู่การใช้ประโยชน์ กิจกรรมการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-map)				
งานผลิตพีจีพีอาร์-1 (ส่ง สวพ.3)	110	กก.	110	กก.
งานผลิตพีจีพีอาร์-2 (ส่ง สวพ.3 ศวพ.หนองคาย ศวพ.นครพนม ศวพ.มหาสารคาม ศวพ.โนนสูง)	170	กก.	170	กก.
แผนงานยุทธศาสตร์การพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก				
1. โครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพสินค้าเกษตร (ศพก.) กิจกรรม : พัฒนาศักยภาพเกษตรกรเครือข่าย ศพก				
อบรมเกษตรกร 1 อำเภอ ที่ อ.เขาสวนกวาง	65	ราย	65	ราย
แปลงต้นแบบ	3	ราย/ไร่	3	ราย/ไร่
งานผลิตพีจีพีอาร์-3 (ศปผ.ขก.)	500	กก.	500	กก.
DOA soil test kit (รับจาก กปผ.ส่วนกลาง)	2	ชุด	2	ชุด
แปลงแม่พันธุ์อ้อยคั้นน้ำ แปลงทดลองเขาสวนกวาง	1	ไร่	1	ไร่
งานผลิตปุ๋ยชีวภาพ PGPR-1 (ส่ง ศวพ.มุกดาหาร)	150	กก.	150	กก.
2. โครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพเพื่อแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินของเกษตรกร (คทช.) กิจกรรม : ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพเพื่อแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินของเกษตรกร				
อบรมเกษตรกร ต.โพนเพ็ก อ.มัญจาคีรี	25	ราย	25	ราย
แปลงต้นแบบ	2/4	ราย/ไร่	2/4	ราย/ไร่
งานผลิตพีจีพีอาร์-3 (ศปผ.ขก.)	150	กก.	150	กก.
งานผลิตพีจีพีอาร์-3 (ส่ง ศวพ.ชัยภูมิ และ ศวร.ขก.)	70	กก.	70	กก.
งานผลิตปุ๋ยชีวภาพละลายฟอสเฟต (ส่ง สวพ.3)	100	กก.	100	กก.

ที่มา : ศูนย์วิจัยและพัฒนาปัจจัยการผลิตทางการเกษตรขอนแก่น ณ วันที่ 24 กรกฎาคม 2569

7. ปัญหา/ข้อเรียกร้องที่เกิดขึ้นในจังหวัด/แนวทางแก้ไข (ใคร ได้รับผลกระทบ/เดือดร้อนอย่างไร เมื่อใด มีข้อเสนอให้รัฐแก้ไขปัญหาอย่างไร ได้ปฏิบัติการไปแล้วอย่างไร ผลเป็นอย่างไร มีข้อเสนอการแก้ไขปัญหาให้หมดสิ้นไปอย่างไร)

.....

8. ปัญหาอุปสรรค/ความเสี่ยง/ความท้าทาย ต่อการปฏิบัติราชการด้านการเกษตรของจังหวัด และ ข้อเสนอวิธีการลดความเสี่ยง (ระบบการบริหารงานภายในจังหวัด/การบริหารงบประมาณของหน่วยงานในสังกัด กระทรวงเกษตรและสหกรณ์/บุคลากร/ข้อจำกัดด้านสภาพพื้นที่และสังคมวัฒนธรรม)

.....